

ELŐFIZETÉS
HELYBEN
 Egy évre 24 koron,
 Egy hónapra 2 koron.
VIDÉKEN
 Egy évre 28 koron,
 Egy hónapra 3. 20.
KIRDETÉSEK
 A használt postai sor egyszer 20 fillér,
 a külföldi levélköltségek 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és eszaki egyetem
 tanácsok palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 27.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt.
 Tiszaság.
 József térszerkezeti 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 22.

Arad, 1915.

POSZTERKESZTŐ
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 4.

Fontos harcok a nyugati Kárpátokban.

Budapest, március 3. (Hivatalos.) Kárpátokban uzsoki szorostól nyugatra harcok folynak, amelyek fontos magaslatok és hegyhátvonalak birtokáért még nagyobb arányokat öltenek. Több orosz ellentámadást véresen visszavertünk és a nap folyamán harcvonalon újabb helyi sikereket értünk el. Ciszától északra egy magaslatnak rohammal történt elfoglalása alkalmával 400 orosz elfogtunk. Dunajec mellett és Orosz-Lengyelországban lényeges esemény nem történt. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Változó harcok a Visztulától északra.

Berlin, március 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

St. Eloi-nél (Yperntől délre) két angol század támadását véres kézi tusa után visszavertük. Peronesnél motorhíza következtében leszállott egy francia légi jármű utasait elfogtuk.

Champagneban francia támadásoknak legcsekélyebb sikere sem volt. Franciákat súlyos veszteségeik mellett állásaikba visszavetettük.

Ville sur Fourbetől északnyugatra ellenségtől háromszázötven méter hosszú lövészárkot ragadtunk el.

Cousenvoyei erdőben és Ailly-Apremont környékén a franciák előretöréseit könnyedén visszautasítottuk.

Badonvillertől északkeletre támadásunk is jelentékenyen tért nyert. Itt a legutóbbi napokban arcvonalunkat nyolc kilométerrel előre toltuk.

Cellestől északkeletre a franciák hiába kísérelték meg a legutóbbi napokban szenvedett veszteségeiknek ki egyenlítését.

Keleti hadszíntér:

Grodnonál a helyzet változatlan.

Augustowtól délkeletre az oroszok megkísérelték a Bobron való átkelést. Súlyos veszteségeket okozva nekik visszavetettük őket. Egyezeröttszáz orosz elfogtunk.

Oroszoknak Lomzától északkeletre ellenünk intézett egyéb támadásai közvetlen arcvonalunk előtt teljesen összeomlottak.

Kolnotól délre előbbrehaladtunk.

Miszyniectől délre előcsapatainkat ellenséges tüdő elől kissé visszavontuk.

Prasznisztól északnyugatra oroszok lassan előrehaladtak. Ploektól keletre az oroszoknak több éjszakai támadását visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az utolsó garast is!

Arad, március 3.

Eljött annak az ideje, amikor nincsen célja a jövőről való gondoskodásnak. A jövő azon fordul meg, hogy mikép álljuk meg a jelent. Az utolsó fegyverfogható embernek is el kell menni a csataterre, hogy a jellel irtózat, retentő erő kívánó birokja a mi javunkra dőljön el; az utolsó garast se szabad sajnálni azért, hogy ennek a háborúnak kilátásait anyagi gondok, a katonáknak és az itthon maradottaknak nélkülözései ne rontsák. Es főképp minden áldozatot meg kell hozni azért, hogy ellenségeink reménye, amely az országot éhínségbe akarja fullasztani, minél csufosabb kudarcot valljon.

Az egyének utolsó vagyonát és a testületekét. Főként az olyan egyesületekét, amelyek az emberszeretet gyakorlása, a szűkölködők gyámolítására alakultak és gyűjtöttek tőkéket esztendőkön keresztül a társadalom áldozatkészségéből, szapora adakozásából. Most ezekről kívánunk szólni. Mert az egyének talán szabad az utolsó garast a hozzá legközelebb állóknak, a családtagoknak ellátására félretenni. A jótékony egyesületeknek nincs erre szükségük, de joguk se.

Ezt ilyen keményen ki kell mondani. Mert a társadalomnak, a mely a jelenben és a múltban a jótékony egyesületek tőkéjét, számottevő vagyonát összeadta, jussa van beleszólni abba, hogy ez a vagyon ott, akkor és úgy használtassék fel, a hol, a mikor és a hogyan a legtöbb közérdek parancsolja. Ma nincsen szentebb, komolyabb, becsületesebb cél, annál, hogy minden nélkülözést megszüntessenek, a nyomornak minden árnyát eloszlássák. Máskor lehetett arra várni, hogy a nyomorgók jöjjenek el az egyesület kormányzóihoz és könyörögjenek. Ma föl kell azokat ke-

reszni. Nem szabad elfelejteni, hogy a szűkölködők ma nem állanak az úgynevezett hivatásos nyomorgókból, hanem a hazát védők, az érettek küzdők családtagjaiból. Ezek számszorosán megérdemlik, hogy a jótékony-ság kimélje meg őket a legkisebb megalázkodástól és ne kegyes adományként adja neki a segítséget, az ellátást, hanem mint az őt megillető, neki járó gyámolítást.

A jótékony egyesületek ebben az esztendőben tegyenek le arról a takarékos gazdálkodásról, amelyet máskor nem lehetett eléggé dícsérni és megbecsülni. Ma az a jótékony egyesület tölti be igazán a hivatását, amely a valódi segítség nyújtásával elkölti az esztendőkön át gyűjtött egész vagyonát. Ha a háborúnak vége lesz: a békét élvező, a győzelem földjén dúsan arató közönség újra meg fogja tölteni a jótékony egyesületek perselyeit és takarékkönyveit. Most nem fog az diszt nyújtani a jótékony egyesületnek, ha számadásait minél nagyobb összegű kimutatásokkal zárja. Ellenkezően. A közönség, amely látni fogja, hogy az ilyen egyesület csak meddő tőké, szívtelen kincsek fülhalmozására törekszik, teljes joggal fordul el tőle. Az elismerésre, a társadalom elismerésére az az egyesület lesz érdemes, amely elmondhatja: A nagy napokban mindennünket odaadtuk a hazaért, embertársainkért!

Szóvá kell ezt tennünk, mert eddig nem mindenütt látható ennek a komoly kötelességnek, fölismerése. Nem kell neveket és címeket fölemlítenünk. Minden egyesület tudni fogja, hogy mennyiben illetik ezek a figyelmeztető sorok és mennyiben nem tartoznak rá. Azt azonban lehetetlen föl nem említenünk, hogy egy-egy különben nagy tőkével rendelkező

jótekonycólu egyesület ép a mai háborús időket használja föl a legnagyobb, szinte érthetetlen takarékoságra és a nyomoruság enyhítésére azt se adja ki, amit más időkben.

Ezt nem szabad. Most, a mikor az élelmiszerek nőttön-növekvő és úgy látszik, feltartóztathatlan drágulásának nyomába az egyre terjedő nyomoruság lép, elő kell állani a közömbösségből, a semmittevésből és a szűkmarku tartózkodásból minden egyesületnek, a mely valaha a közönségtől célja támogatására pénzt kapott. És akár van rá egyesületi paragrafus, vagy alapítványi rendelkezés, — mindent, az egész egyesületi vagyont oda kell adni és el kell költeni, hogy az, a kinek ma nem áll módjában egy forintos húst venni, drága tejet szerezni, sőt kenyeret se venni, a kinek keresetéből a lakásra, ruhára nem telik, az ezekből a tekintélyes tőkékből kapja meg akár a húst, tejet és kenyeret, akár a hozzávaló pénzt. A mit ettől a kötelességtől sajnálnánk, a mit ez elől a jövőről való gondoskodás hamis ürügye alatt eldugdosnának, — bünt jelentene és homályos lapja maradna a tisztos multu egyesületek történetének. A mikor az ország a legszebb díszöség elébe néz, — vegyék ki részüket ebből a jótekonycólu egyesületek is és ne sajnálják ezért az utolsó garasukat se.

Romániába szöknek az orosz katonák.

(Az ellenség utolsó állomásai Bukovinában. — Stanislaw birtoka.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, március 3.

A „Dimineata” jelenti Mamornicáról:

Novosielitza városa a háború kitörése óta szakadatlanul az oroszok kezében van, éppen ezért ebben a városban sokkal nagyobb a nyomor, mint bárhol másutt. Magában a városban egyetlen ház sem maradt sértetlen. Ahol a tűz egész generációk munkáját nem semmitelt meg egészen, ott az oroszok keze fejezte be a rombolását. Lehetetlen azt a vandálist must ecsetelni, amelynek nyomai itt élnek társainak. Nem az ágyuk, nem a harcok küzdelem, hanem a düh és gyűlölet hívták itt elő a családokban a nyomoruság borzalmait. A lakosság, amely még visszamaradt, naponta átéli a határt és Romániában telepszik le.

Novosielitzától Boianig egy 4 kilométeres távolságon keresztül apró falvakon vezet az út, amelyen csak román nyelvet hallunk. Boian a legnagyobb román község Bukovinában. Innen kezdve egészen Besezarabia határáig rutén falvak vannak. Mindezekben a legkétségbeesettebb nyomor uralkodik. A lakosságtól mindent elvettek, amit összegyűjtöttek, hogy tavaszig legyen miből megélniök. Allatnak sehol semmi nyoma. A falvakban sehol, de még Boianában sem lehet bárossak egyetlen borjút is találni. Mindent elrekváltat, jobban mondva elvettek az orosz csapatok. Takarmánynak sincs nyoma sehol. A Pruth termékeny völgyében rengeteg fű volt, megannyi kisbirtokos mintagazdasága, ma már semmi sem maradt belőlük. Az északi szél, amely a betörőkkel együtt jött, még a nyomát is elsöpörte a régi időknek. Bizinte elképzelhetetlen, hogy rövid idő alatt

annyi minden eltűnjön a föld színéről, oly sok munka és vagyon megsemmisüljön.

Bizonnyára kevesen vannak — fejezi be cikkét a „Dimineata” tudósítója — akik tudják, hogy a Pruth tulsó oldalán egy kis romániai falvacska helyezkedik el, amelynek Hoini a neve. Ez a falu, mint egy tű nyúl bele Bukovina testébe és a Pruth folyótól Boianig szemközt, egészen a Csernovic-Novosielitzai vasúti vonalig terjed. Ide menekültek a leányok és asszonyok a tulsó partról, hogy a megbeszélést elkerüljék.

Romániába szöknek az orosz katonák.

Bukarest, március 3. Csernovicből jelentik: Naponta hosszú vonatok futnak el a város mellett orosz foglyokkal megrakva. Oroszországban nagy a fegyver- és lőszerhiány.

Csernovicnak orosz részről ideiglenesen kirendelt polgármestere, Boccancea, az oroszok kivonulásakor megörült és egy odesszai szanatoriumba szállították. Egy orosz őrjárat, amely csapatától megszökött, egy határmenti orosz faluba menekült, ahol lefegyverezték, majd az ország belsejébe internálták.

Kié Stanislaw?

Bukarest, március 3. Mamornicáról jelentik február 27-iki kelettel a „Dimineata”-nak: Az a hír, hogy az oroszok Stanislawt visszafoglalták, ezideig még nincs megerősítve.

Határozott orosz fogoly.

Bukarest, március 3. Az „Universul” jelenti: Az utóbbi napokban a bukovinai harctéren lényeges esemény nem történt. Ugy az oroszok, mint az osztrák-magyarok állandóan erőfeszítéseket kapnak. Mindkét részről nagy előkészületek történnek a küszöbön álló harcokra. Osztrák részről közlik, hogy tegnap 6000 orosz foglyot szállítottak Csernovicba, ahonnan nyomban tovább szállították őket Magyarország felé. Hibocho és Csernovic között a vasúti forgalom ismét megindult, azonban ez ideig csupán katonai vonatok részére.

Kiutasított németek Romániában.

Jassy, március 3. A román hatóságok orosz részről értesítést kaptak, hogy 5000 Varsóból kiutasított német alattvaló a közel napokban Oroszországból jövet román területre érkezik.

A román hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket, hogy a kiutasítottak átvonulása az ország területén akadálytalanul megtörténjék.

Ujszentannai tanárok kinevezése. A közoktatásügyi miniszter Molnár Ödön ujszentannai áll. polg. isk. r. tanárt a IX. fizetési osztályba, Henni Aladár ujszentannai áll. polg. isk. segédtanárt a X. fizetési osztályba rendes tanárrá kinevezte. Itt említjük meg, hogy mind a két tanár katona. Molnár Lodz mellett megsebesülve, jelenleg itthon van, Henni pedig az északi harctérre vonult. Végül megemlítjük, hogy az intézetben működő Erdélyi János énekóráadó, ki az északi harctérre ment, nyomtalanul eltűnt. Október óta semmi hír sincs róla.

Ébéd az aradi népkonyhában.

— Ötszáz ember mindennapi meleg étele. — Urinők áldásos munkája. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 3.

Fél tizenkettő. Lassan, egyenként szállingózva, hangos „kezesókolom”, illedelmes „jó napot!” jönnek, gyülekeznek a tágas ebédlőhelyiségbe az iskolagyerekek, sápadt fiúk, fűtős fejű lányok, aztán a felnőttek, tépett és törött emberek, elesigázott nők, férfiak, napszámosok, rikkanesok, keresetképtelenek. Ma nem kell nekik még a kis pénzértáraztat sem felkeresni, ma ingyen nap van a népkonyhában.

Csendben, zaj, feltűnés és reklám nélkül dolgozik ez a mintaszerű intézmény. Dolgozott, most, amikor legnagyobb szükség van rá, teljes erővel egész télen, dolgozik most is, sőt a sulyos időkre való tekintettel terméit tovább is nyitva tartja, mint más évben, hogy betevő falatot juttathasson azoknak, akik talán színlődnének és éheznenek máskülönben. Szó nem lehet elég meleg ahhoz, hogy a kelő elismerést tolmácsolja, de aki felkeresi délután a Zrínyi-utcai épületét, az átfogja érezni, szívével látja meg ennek a szónak értelmét: népkonyha.

A konyhában hatalmas üstökben forr, fortyog, párolog már az élel: a kitűnő és tiszta babaleves, az illatos, magat kínáló marhapaprikás. Negy-öt uribőlgy sürgölődik-forgólódik a tuzhely körül, elsősorban Tenner Jozsefné és Szabo Albertné, akik az ideén is, mint már annyi szezonon keresztül a legnemesebb buzgalommal és odaadással vezetik, irányítják, ellenőrzik a népkonyhát, nap-nap után megjelenve ott, ellátva minden teendőket. A konyhában a két étkezőben foglalatostokodnak a heti-inspekciós hölgyek: Newman Alfrédné báróné, dr. Vajda Istvánné, Goldschmidt Minálné, dr. Reisinger Ferenoné, Kucza Gyulané, özvegy Csillag Lajosné, Ungar Arminné és Szabo Anna.

Pontban déli tizenkét órakor megkezdődik az ebédkiosztás. S lép sorjában jelentkeznek a szétosztóasztalnál porcelán tányerjüket kezükben tartva a népkonyha látogatói, akik két teremben vannak elosztva. Az egyik teremben az iskolás lányok — a népkonyhai vendégeinek legnagyobb kontingensei az iskolát szolgáltatták — a az intelligenssebb látogatók vannak elkülönítve. Öt perc múlva két asztalnál négyszázharmincöt kanál merül a forró ételbe, négyszázharmincöt kéz viszi a szájhoz a meleg, éltető, friss erőt termelő levest, négyszázharmincöt sápadt és penészes arcra rajzolódik a boldogság, megelégedettség egy vonása.

Ma ingyen nap van, ma nem fizet senki. De máskor is, aki nem tud, nem fizet, nem követeli senki tőle a huss fillért. Ma a népkonyhának egy krajcár bevétale sincs, de máskor is — naponta 450–500 ember étkezik a helyiségben, száz szemérmesnek, vagy betegnek küldik lakására az ételt — ha 10–12 korona gyűl össze a hatásokból, még csak annyi sem, mint az elfogyasztott — zsemlek ára. Tíz-tizenkét korona bevétel s száz korona kiadás: ez a népkonyha napi mérlege, ez az anyagi mérleg.

De közben a második ételre kerül a sor, a párolgó, biborszínű marhapaprikásra, melynél jobbat semmelyik előrendű vendéglőben sem lehet kapni. Az étel fűszeres illata betölti a termet s az eddigi csend helyett is mar suttogás, beszélgetés, moraj hallatszik, tere fere, nevetés és kacagás. Egy óra. A porcelántányérok — oh, hogy a közös étkezők cinn, vagy zománcozott vas edényeit nem kellett látni! — mind kiürültek, tisztára, az utolsó harapásnyi busig, az utolsó cseppnyi léig, s most csupa megelégedett és megőkölt ember hagyja el jótévedőinek köszönve az étkezőt...

Holnap látogatója lesz a népkonyhának. Varjassy Lajos polgármester keresi fel a mintaszerű intézményt, hogy megjelenésével is tolmácsolja azt az osztatlan elismerést, amellyel minden aradi az intézmény fenntartóinak és vezetőinek adózik.

Százezer korona az autbuszvállalat 1914. évi haszna.

Zádor Imre gépüzemigazgató jelentése. — Jövedelmező teherfuvarozás. —

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

Arad, március 3.

Pénteken tartja Arad város autbusz felügyelő bizottsága ülését és a város közlekedési ügyeinek üzleti eredményéről mond birálatot. Zádor Imre gépüzemigazgató már bejelentette az autbusz és lóvasut vállalat számadásait és ezek szerint a város az elmúlt 1914. esztendőben, ebből a két üzletről száznegy-ezerhatszázhetvenkét korona tiszta hasznot húzott az összes kamat és törlesztések leírása után.

Oly tekintélyes jövedelem ez, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy még a múlt esztendőben nagy harcot kellett folytatni azért, hogy a deficités mérleget a tanács mutassa be a közgyűlésnek és így nyújtson hű képet a helyzetről, oly hatalmas haladás, hogy észrevétel nélkül akkor sem mehettünk el mellette, ha eddig is hasznot hajtó vállalatok ura lett volna a város. Az eredmény láttára el kell ismer-nünk, hogy a törvényhatóságnak az az óhaja, hogy vállalatait kereskedelmi szemlében és becsületes törekvéssel, szakértelemmel vezessék, teljesült. Zádor Imre gépüzemigazgató a próba esztendőt fényesen állotta meg és érdemesnek mutatkozott arra a bizalomra, amelyet a törvényhatóság előlegezett neki. Ezt ma azért kell hangsúlyozni, mert a város vízüzet-neinek vezetését néhány nap múlva átveszi az igazgató és ugyancsak most készül a város közlelelmezés szolgáltató üzemait is modernizálni. A vil-lamos vasut kérdésére is a komoly tanulmányozás stádiumában van és a város az üzem-igazgatótól várja, hogy mind a műszaki vállalatait úgy vezesse, úgy teremtesse meg, hogy Arad, mint más városok már évek óta, végre üzleteiből is nemcsak polgárai adójából produkáljon jövedelmet.

Az igazgató által bejelentett számadásokból mindenek előtt azt kell megállapítani, hogy azoknak, akik a lóvasut megváltását ellenesték mert félték, hogy a város a teher-szállítási üzletre majd ráfizet, abszolúte nem volt igazuk. A város igen jó üzlethez jutott a teher-szállítással, noha az elmúlt esztendő második felében a háború miatt nem használhatta ezt úgy ki, mint ahogy kellett volna. Augusztus és szeptember hónapokban a vasutak csak hadi célokat szolgálták és a teher-szállítás azóta sem normális. Eme, vis major-ként tekintendő nehézségek ellenére is a lóvasut gáji vonalán a személyszállításból 22647 korona, a teher-szállítási üzletből pedig 87080 korona, összesen tehát 109727 korona bevétel volt. Ezzel szemben a kiadások összege 100555 korona, úgy hogy tiszta haszon 9172 korona. A kiadások négy részre oszlanak: 1. Igazgatási költségek 5909 kor. 2. Üzemi költségek 48491 kor. 3. Pályafenntartás 12166 kor. 4. Tulajdonképen nem üzemi költségek, a miben a megváltási összegnek az 1914. évre eső része 30.000 korona, kamatok 1452 korona, biztosítási díjak, vasuti kocsik után fizetett kocsik bérlek, adók, stb. befoglaltaknak és 38987 koronára rúgtak. Tehát a lóvasut nemcsak önmagát törleszti le, hanem elég tisztességes hasznot is hajt. Figyelembe veendő, hogy a város még a régi szerződésnek alapján a legalacsonyabb tarifával dolgozik, és a jövőben, ha nem is tetemesen, de emelni fogja a fuvardíjakat és jövedelme ennek arányában szaporodni fog.

Az autbusz üzem számadása direkte fényes eredménnyel dicsekszik. Köztudomásu, hogy a katonaság rekvirálta a gépkocsikat és közuti vasuti forgalmat azóta az A—B vonalon közlekedő lóvasutal bonyolítja le a város. Az üzem fejlesztéséről tehát szó sem lehetett az elmúlt esztendőben és csak az első félév eredményeiből ítélhetjük meg a vezetés irányelveit és azok helyességét, amit két tény bizonyít.

Az első az, hogy az előttünk fekvő mérleg reális. Megtálaljuk benne azt a fontos körülményt, hogy a vállalat befektetési tőkéje után fizetett kamatokat és törlesztési részleteket csakugyan be is fizették a város pénztárába és csak ennek megtörténte után került a sor a tiszta jövedelem kimutatására. Másodszor azt látjuk, hogy a vállalat az 1914. év első felében, tehát a forgalom tekintetében gyengült időszakban hozta meg a várakozáson felül a maga igen szép jövedelmét. Az autbusz-üzem ugyanis a katonai kincstár által fizetett 59 ezer korona használati díjon kívül az 1914. k. évben 36.500 korona tiszta hasznot hajtott. Megtíz-tette a városnak az egész esztendőre eső 18.905 korona törlesztési hányadot, fizetett 10.824 korona kamatot és potolta az 1913. k. év 14.919 korona deficitjét. A vállalat bevételei voltak: 12 filléres jegyekből 91.125 korona 12 fillér, 20 filléres jegyekből 139.928 fillér, 30 filléres jegyekből 6029 korona, kedvezményes jegyekből 16 084 korona, havi bérletjegyekből 34.365 korona. Rendkívüli bevétele volt a rekvirált kocsikért kapott 59.905 korona. A jegy-hirdetés 320 koronát hajtott. A bevételek összege 846.757 korona 12 fillér.

Az üzem fentartásának igazgatási költségei 5100 koronára, forgalmi költségei 143.451 koronára, fentartási és javítási költségei 60 164 koronára, tulajdonképen nem üzemi költségei 42.590 koronára, összesen 251.257 koronára rúgtak.

Az 1914. évi nyereség tehát 95.500 korona, amelyben a katonai kincstár által fizetett használati díjak 59 ezer koronát, az üzem maga pedig 36.500 koronát képviselnek. Mint-hogy a mérleg szerint az 1913. évi veszteséget 14.919 koronát is a haszonból fitymte le az üzem, a tiszta nyereség 80.580 korona.

A felügyelő-bizottság ez alkalommal tehát igazalmak nélkül, sőt teljes megnyugvással boncsolhatja a rendkívül egyszerűen és áttekinthető módon összeállított számadásokat és valószínű, hogy ezután a törvényhatósági közgyűlés napirendjén sem szerepel többé a sok vihart kellett autbusz kérdés.

A Vörös Félhold jelvényei. A Vörös Félhold művészi kivételű jelvényei iránt ország-szerte nagy érdeklődés mutatkozik. Mintán technikailag lehetetlen minden egyes érdeklődőnek az általa kívánt példányt postán elküldeni, ennél fogva az Országos Bizottság, mely Budapesten az Országházban székel, kéri vidéki városaink hazafias kereskedőit, hogy megte-lelő mennyiségű jelvényt a bizottság útján beszerезvén, ok vállalkozzanak azokrak kiszol-gáltására, akik a török-magyar testvériségnek ezt a szép jelvényét feltűzni óhajtják. A bizottság öt kilóig terjedő postacsomagokban bérmentve küld jelvényeket mindenkinek, aki a kért mennyiségnek darabonként egy korona árát előre beküldeni.

Wallfisch Armin halála.

(1850—1915.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 2.

Gyors egymásután harmadik halál eset borít gyászba egy az előző veszteség fájdalom-ból alig felocsudott aradi tekintélyes család: Tolnai János dr. és Bing Vilmos elhunyt után ma reggel befejezte értékes és munkás életét Wallfisch Armin, Arad egyik nagynevű kereskedő családjának megbecsült és tisztelt tagja. Hosszantartó betegeskedés után, nagy fájdalomtól, gyógyíthatatlan betegségből váltotta meg a halál. Már súlyos beteg feküdt, amikor testvére: Tolnai János dr. hirtelen elhunyt. Talán ez a tragikus haláleset is aietette betegsége teljes kifejlődését.

Az Atzél Péter-utóban levő banküzlete, amelyben már hetek óta nem jelent meg Wallfisch Armin ösz, törékeny alakja, ma reggel nem nyitotta föl vasredőt. Arad legrégibb magánbankárja megszűnt élni. A gyászeset hí-rére az Aradi Első Takarékpénztár palotájára, amelyben Wallfisch Armin bankháza van és amely intézetnek az elhunyt évtizedek óta vál-tóbírálója volt, kitűzték a gyászlobogót. Fekete zászlót tűzött ki gyásza jeléül az aradi Lloyd egyesület is, amelynek Wallfisch Armin régi és hűséges tagja volt.

Wallfisch Armin, mint bank- és váltóüzlet-tulajdonos, az aradi pénzpiac egyik kiváló szakembere volt. Évekig működött a város törvényhatósági bizottságában is, ahova 1884. év óta az I. kerület négy ízben választotta meg. A törvényhatóságban tagja volt a városi pénztárvizsgáló bizottságnak és a pénzügyi bizott-ságban fejtett ki tevékenységet. Az izraelita hitközség képviselőtestületének 1882. év óta volt tagja és a hitközség különféle intézmé-nyeiben, részint mint választmányi tag, részint mint számvizsgáló szorgalmasan munkálkodott. Éveken át volt az aradi törvényezék kereske-delmi osztályának ülnöke és résztvett Arad ke-reskedelmi és közgazdasági testületeinek életé-ben is, így az aradi kereskedelmi és iparkama-rának beltagja, az aradi kereskedelmi testület-nek választmányi tagja, az osztrak-magyar bank aradi fiókjintézetének, valamint az aradi első takarékpénztár és az aradnegyei takarékpénztár váltóbírálója volt.

A közéletben kifejtett tevékenysége mel-lett és a virágzó, szolid üzletének szentelt mun-kásságon kívül azonban jutott ideje, hogy sa-ját kedve, lelki gyönyörűsége szerint is dolgoz-gasson. Fiatal korában előszeretettel foglalko-zott irodalommal és a múlt század heivenes éveinek elején több Jókai-novellát és számos a szabadsághararra vonatkozó rajzot fordított né-metre. Később már csak ritkán írogatott, ha-nem annál nagyobb szeretettel foglalkozott régi aradi hírlap és nyomtatványgyűjteményével. Seholy olyan biztosan, pontosan nem lehetett nyomára akadni az elmúlt évtizedek értékes aradi eseményeinek, mint Wallfisch bacsinál, aki nemcsak kívülről tudott minden nevesete-sebb eseményt, nem csak előkeresett minden érdekességgel foglalkozó régi hírlapot gazdag gyűjteményéből, hanem szívesen leült és ki-másolta Arad régmúlt éveinek kedves emlé-keit: a különös szövegű hirdetéseket, érdekes emberekről szóló híradásokat az odon, megfa-kult lappéldányokból. Ez a hírlapgyűjtemény büszkesége, féltett kincse volt Wallfisch Ar-minnak és életében sokat foglalkozott azzal, hogy hol, kinél talál majd olyan gyöngéd, megértő, foglalkozó, kutató kézzel a gyűjtc-mény, ha majd ő nem lesz többé.

Halálát nemcsak családja, hanem Arad egész kereskedelmi világa érzi veszteségnek. Ösvegye: Wallfisch Arminné született Basch Emilia, a Wallfisch, Tolnai, Bing és Grossmann családok gyászolják. Temetése március 4-én csütörtökön délután 3 órakor lesz a Batthyány-utca 32. számú házból.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Színházi műsor:

Csütörtök: Délibab-utca 7.

Péntek: Helén.

Szombat: Helén.

* Az aradi filharmonikusok jótékonycélu hangversenye. Az aradi Filharmonia Egyesület hetekkel ezelőtt hirdette a jótékonycélu hangversenyét a fölépített epidémia miatt el kellett halasztani. Mivel a járvány okozta nehézségek elmúltak, az egyesület vezetősége március 13-át jelölte ki a hangverseny megtartására. A hadi előként rendezett hangversenyen, amelyet a Kultúrpalotában tartanak meg, fellép Szendy Árpád zongoraművész a budapesti zeneakadémia tanára. Kivüle a filharmonikus és katonai zenekar Zellner Sándor karaggy kipróbált vezetésével egyesítve nagyszabású műveket fog előadni Lisztől és más híres szerzőktől. Jegyek 5—1 korona árban előjegyezhetők Scherbag H. és Fia cégnél, ki a jegyárutást szíveségből vállalta.

* A színház hírei. *Éjtelke.* Vasárnap délután ismét újdonság kerül színpadra. A Népeperának állandóan zsúfolt házakat vonzó bájos operettje. A főbb szereplők Pataky Vilma, Szabó Mili, Barics, Győző, Benkőné, Kertész, Polgár, Virág stb. — *Előkészületben.* A Vigaszínház művész-estélyének teljes műsora: Ripacsok, Néma asszony énekes behózat és Szibéria zenés énekes dialóg. — *Helén.* Az Eyduhneni orosz határállomás étertermében Bainbridge Arthurt arra kéri egy hirtelen melléje telepedő hölgy, hogy segítse át a határon, mert utlevele véletlenül a férjénél maradt, a ki előre utazott és várja őt Wiltában. És mint-hogy észre vette, hogy Bainbridge utlevele két személyre, a saját és felesége nevére szült, könnyen átveheti őt mint a feleségét. Bainbridgenek tetszik a szép ismeretlen és meggondolatlanul beleragad a tréfába és rögtön be is mutatja Helént, mint a feleségét Rimszky ezredesnek, a határ katonai parancsnokának, valamint Fridrich bárónak, a rendőrmisztérnek, a ki egy veszedelmes nihilista nő után kutat a határon. — *II. felvonás.* Fridrich báró elkísérte Bainbridgeket Pétervárra és így Helén nem szállhatott le Wiltában. Most már Bainbridgenek végig kell játszani a komédiát. Férjénél lévő leányának meglátogatására jött Pétervárra, a rokonok elébe utaztak néhány állomással és így ő kénytelen Helént nekik is, mint a feleségét bemutatni. — *De Bainbridge már nagyon unja a helyzetet.* Különösen, a mikor megtudja, hogy az, a kit ő átsempészett a határon, veszedelmes nihilista nő. Már arra gondol, hogy ő maga szolgálhatja ki Helént a rendőrségnek, de végül is enged a gyönyörű nő csábításainak és tovább játéza a játékot, mint Helén. férje. — *III. felvonás.* Walezky gróf, Bainbridge rokona estélyt rendez Helén tiszteletére, de Laundry kisasszony, a grófok nevelője, a ki Walezky Sasa őrnagyot szereti, féltékenykedik Helénre és árnykodó táviratot küld Bainbridge feleségének Párisba. Helén kacérkodik Sasával, hogy szerezzen neki meghívót a cár estélyére. Bainbridge féltékenységeben párbajra hívja Sasát. — *IV. felvonás.* Helén elmondja, hogy atyja lengyel nemes volt, a kit az orosz kormány feleségével együtt a halálba üldözött, azért most az udvari bálon bosszút fog állani. Bainbridge erről a szándékáról, a mely az ő életét is veszélyezteti, lebeszéli. Helén, a ki komolyan megszereti az amerikait, lemond a szándékáról és a szerelmes Rimszky ezredes segítségével vissza szökik az orosz határon át. Bainbridge bologan lélekezik fel, de megérkezik a valódi felesége Fridrich báróval, a ki azonban azt hiszi, hogy Helén kedvese volt az amerikainak és ki huzza Bainbridget az új csavarási.

* Hegedűs Gyula az aradi Apollóban. Az Apolló-színház legújabb irodalmi darabjában, „A munkászübony”-ban Hegedűs Gyula, a Vigaszínház kiváló művésze játsza a főszerepet, a mi maga is nagy eseményt jelent. De maga Földes Imre drámája is tulajdonságja a külföldi mozdarábokat. Az

Apolló minden előkészületet megtett a pénteki bemutatásra.

* 1914. Lubaczov ostroma. (Az első magyar háborús dráma az Urániában.) A nagy idők, melyeket ma átélünk, ráütötte bélyegét a mozik műsorára is. A közönség érdeklődése feltűnő módon fordul el az eddig nagyon szeretett kalandoz, fantasztikus filmekről azokhoz, melyek a mostani óriási küzdelem epizódjait dolgozzák fel. Az eddigi érdeklődést a legmagasabb fokra emelte a tegnap bemutatott háborús film, amelyen már a monarchia csapatai kerülnek bemutatásra és amelynek meséje a monarchia földjén játszódik le. A kép minden részletében hazatias, sőt — ami még fontosabb — hazai. Élethűen illusztrált háborús rajz, egy időszaki elbeszélés, nemcsak úgy, ahogy történik, hanem ahogy mindnyájan magunk elé képzeljük. E mellett a cselekmény érdekesítő és élénk, drámai, a rendezés gondos, sőt tökéletes úgy a gyönyörű szereimi, mint a csatajeleneteknél, amelyekben orosz, osztrák-magyar és német csapatok szerepelnek.

* Egy görbe éjszaka. (Nagyszabású vigjáték-műsor az Apollóban.) Az Apolló-színház nezőterét ma este harsogó kacagás töltötte be. Két olyan pompás, rendkívül szellemes vigjáték került bemutatásra, a melyenhez fogható nagyon keveset alkotott még a kinematográfia. Egy görbe éjszaka, ez a műsor slágere. Egy mást követik benne a finom ötletek, a kacagásra ingerlő helyzetek, a kiképzés, oly tökéletes művészi megoldást találunk, hogy fiatal lányoknak sincsen okuk piruiniok. A feleségem meg én a műsor másik nagyszerű száma. Ennél a darabnál sem fog ki a publikum a közvetlen, szívből jövő nevetésből. Csütörtökön utoljára kerül vetítésre az Apolló tenoménia vigjáték-műsora.

* A királynő kálváriája, színes történelmi dráma legközelebb kerül bemutatásra az Urániában.

Elfogott tisztjeink élete Szibériában.

(Levél az omszki fogolytáborból. — Mit mesélnek az oroszok? — „Brassó alatt dübörögnek a kozákok.”)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 3.

Ligeti János ifjú festőművész Galiciában megsebesült és orosz hadifogságba jutott. A tehetséges, rokonszenves fiatalember fogságából, Omszkból (a hol az aradi Kummerlin János 33-as százados is tölti hadifogságát) október 20-iki dátummal a következő francia nyelven írt levelet írta hozzátartozóinak:

... Omszokban vagyok, a hasonló nevű kormányzószék helyén — Szibériában. Már szeptemberben fogságba kerültem. Tarnapolnál megsebesültem és a harctéren maradván, orosz szanitécek szedtek fel. A szanitécek nem bántak rosszul velem; a hogy észrevettek, hordágyra raktak és az orosz kórházba vitték. Az orvos, a ki átvett, egy szentpétervári egyetemi tanár, a ki kitűnően beszél franciául. Azonnal megoperált, igen gyengéden kezelt és biztosított arról, hogy sérülésem (a jobb lábamba kaptam lövést) rövidesen meg fog gyógyulni. A kórházról egy moszkvai hadikórházba vitték. Egy ideig automobilon szállítottak több orosz sebesülttel együtt, majd vasúton mentünk tovább. A hadikórházban külön kis szobába fektettek és könyvet adtak nekem. Stendhal „Rouge et noir”-ját kaptam. Elképzelhetitek, milyen jól esett ez a nem várt figyelem.

Apollónim előkelő orosz hölgyek voltak. A kórházban egy hétig voltam, ezalatt az idő alatt meggyógyultam. Még bicsegettem ugyan, amidőn újra vonatra tettek, fájdalmaim azonban már nem voltak.

Az utazás két hétig tartott. Oly különös volt, fura flóra, ideoen völgyek és hegyek

között utazni, szuronyos őrcs között — bizonytalan helyre. Az utat nagyjából külön falkákban tartottam meg. Elég diszkrétan és tapintatosan szállítottak. Az egyes állomásokon naponta nagy főzélkadagokat hoztak nekem. A kocsit ritkán volt szabad elhagynom. Inkább éjszaka sétáltunk egy kicsit, egyes pontokon, ahol a vonat hosszabb időre állott meg.

Omszka megérkezve, egy barakkba szállásoltak el. Telepünk parancsnoka egy tábornok, aki megérkezésem alkalmával azonnal kihallgatott. Amidőn megtudta, hogy magyar vagyok, elég barátságos magatartást tanúsított irányomban és azt mondta, hogy évekkor ezelőtt több napot tartózkodott a „szép és kellemes Budapestben.” Sajnákozását is kifejezte, hogy háboruba keveredtünk, de — mint kijelentette, — az orosz nemzet nem tűrhette, hogy Ausztria-Magyarország egyszerűen Szerbiára fektedjen. Mindezek után a tábornok mosolyogva megjegyezte, hogy *Rennenkampff* hadvezér csapatai nemsokára bizonnyára Budapestben lesznek (!)

A mi telepünk kerítéseivel elhatárolt terület, a kerítéseken túl komor, vasrácsos épületek, ahol orosz politikai foglyok vannak elhelyezve. Velünk szemben égignyuló sziklás hegyek, amelyek csúcsai örökös hóba és jégbe burkolva, úgy ragyognak, mint valami csodálatos, mesebeli prizma.

A klíma rendkívül sord, a hőmérséklet rendszeresen mélyen van a fagyponthoz, még déli időben is. A barakkban egyébként tütenek. A fogolytelepen szabadon mozoghatok. Az őrszet mindazonáltal igen szigorú, minduntalan sarga profilus kozákok merednek felém.

Eleinte egyedül voltam. Sajnos, most már harmincegyen vagyunk. Az érzékezés nincs korlátozva köztünk, esténként összeülünk és énekelünk, olyan fájdalmas itt messzi Szibériában a magyar dal... Nehány iparos van közöttünk, akik foglalkozásuk szerint kijelölt munkát végeznek. Nekem megengedték a rajzolat, perazé csak arcukat és apró detail képeket, készíthetek skicceket — az egész telepet lerajzolni nem szabad.

Tekintet nélkül vallásunkra, vasárnaponként orosz misére megyünk. Az egyik oldalon sápadt, szomorú emberek — ezek a politikai foglyok, a másik oldalon mi, a kevés német és magyar katona. Elöl a tábornok, aranytól díszes sötét egyenruhában egy csomó tiszttel. Hogy mit mond a pap, orosz liturgiái nyelven, nem értjük, de a tömjéntüsttel száll, száll, a mi szívünk és imádságunk is a magyarok felé...

Hogy kik vagyunk itt nem írhatom meg, külön-külön mindenkinek meg van engedve a levelezés, a levelet azonban francia nyelven kell írni. Havonta egy levelet írhatunk, választ azonban nem kérhetünk. Pénzt sajnos nem fogadhatunk el hazuról, zsoldot ugyan kapunk, de ez ép, hogy dohányra elég. Kosztunk elég jó, a főétel a főttel. Újságot is kapunk néha, egy-egy francia lapot, nagyon szomorú dolgok vannak benne. Nemrégiben olvastam, hogy az orosz generalissimus azt jelentette az orosz cárnak, hogy a „kozákok már Brassó alatt dübörögnek”. A szerbeknek Magyarországon történt állítólagos terület elfoglalásait nem tudom elhinni. Rennenkampff is aggasztja a francia lapok azt jelentik, hogy az orosz tömegek már Berlin felé haladnak. Szibéria földjén bizony minden gondolatunk Magyarországra felé visz. Sokat aggódunk, sokszor elszorula szívünk mindarra, ami régen volt. Értsem ne busuljanak, ha a háborúnak vége lesz, bizonyára hazakerülök. Mondják, hogy Szibéria más vidékén is van fogolytelep.

Hindenburg új haditervétől félnek.

— A titokzatos német visszavonuló mozdulatok. — Új milliós orosz hadsereg. —
A kárpáti harcok. —
Závirati tudósítás.

Berlin, március 3.

Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph közli a német jelentésnek azt a részét, hogy jelentékeny túlerő elől Prasnyitztól északra és nyugatra kitért a német sereg és pétérvári levelezőjének táviratai alapján ehhez a jelentéshez azt a megjegyzést fűzi, hogy az orosz hadvezetőség a kitérés óta azt a megfigyelést tette, hogy a németek több helyen visszavonuló mozdulatokat végeznek. Az angol lap annak a gyanújának ad kifejezést, hogy ezek a visszavonuló mozdulatok úgy látszik Hindenburgnak valami újabb haditervét leplezik.

Német csapatok harcai a Kárpátokban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti a Kárpátokban harcoló német seregek eddigi küzdelmeiről:

— Ez év januárjában alakult meg az új kárpáti sereg osztrák-magyar és német csapatokból Linzingen táboruk vezérletével. Az előnyomulás január végén kezdődött. Az előnyomuló csapatok az Ökörmező-Toronya, valamint Velőz-Vezérszállás vonalakon erős ellen-ségre találtak, de rohammal bevették a magaslatokat, elfoglalták Vezérszállást, Toronyát, Felsősebest, Majdánkát és Tarfalut, az ott talált ellenséget pedig Wyszkow irányában visszaszorították.

A csapatok emberfeletti teljesítményekkel leküzdhetetlennek látszó akadályokat győztek le. Lövészvonaluk gyakran vállig erős hóban és jégben törtetett előre. Az elkerülhetetlen frontális támadások jelentékeny veszteségekkel jártak. Utaltan hegyoldalakat kellett megmászni a döntő oldaltámadások érdekében. Február elején Wyszkownál az ellenséget visszaverték Szenesowba és a Verbiass hegyszoros rohammal bevették. Egy teljes hadosztály a fellépő friss orosz csapatokkal szemben Smorzenél olyan helyzetbe került, hogy hátát fenyegette az ellenség, de a hadosztály kiszabadította magát, sőt Annabergnél mindjárt megtámadott egy másik ellenséges csapatot, azután elfoglalta a Lysa-szorost. Wyszkownál és Tucholkánál még veszteséges, nehéz harcok folynak, de csapataink itt is folyton előrejutnak. Eddig ez a csapattest kilencszer foglyot ejtett, ágyukat és gépfegyvereket zsákmányolt. Harci ereje pedig olyan, hogy az orosz sajtó egyre panaszkodik a Kárpátok ezen szakaszán harcoló csapataink kíméletlen erejét és erős nyomását tízszer is megismétlődő szuronytámadásait. Az ellenfélnek erre a panaszos elismerésére az együttműködő német és osztrák-magyar csapatok büszkék lehetnek.

Oroszország nem tud ellentállni.

Krisztiania, március 3. Az Aftenposten írja: A pétérvári lapok a mostani harctéri események magyarázata során az orosz sereg visszavonulásának főként a szövetségesek számbeli fölényét emlegetik. Strumszki ezredes a „Birsevice Vjedomosti”-ban kiszámítja, hogy a németek a két fronton legalább hatvan hadtesttel, tehát három millió emberrel helyezkedtek el. Egy másik katonai cikk azt mondja, hogy lehetetlen azt a tényt elmelelni, hogy az oroszok most már másodszor üritették ki Kelet-Poroszországot. Minden okos ember tudja ugyan, hogy csak tréfa lehetett az oroszoknak Berlin ellen való vonulásáról beszélni. De makacs ellenállásukban az oro-

szok eddig felülmúlhatatlanok voltak. És nyomtatékkal hangsúlyozzák a lapok, hogy a végleges ítéletet, az állásokat és a jövő kilátásokat tekintve még el kell halasztani.

A kárpáti harcokról az a hír, hogy ugyanazon a helyeken folynak, mint azelőtt, tudniillik ott, ahol mindkét ellenfél erős pozíciókat foglal el. A szövetségesek erőfeszítéseinek itt és a Bukovinában csak lokális jelentősége van, mondják a pétérvári lapok.

A Novoje Vremja haditudósítója leírja azokat a nehézségeket, melyek a Kárpátokbeli hadműveletekkel járnak. A lovak szűgyűkig hóban gázolnak. Néha mély gödrökbe buknak, melyek hóval vannak borítva. A vihar leszállítja a lovasokat nyergeikről és vágó élességgel fújj az arcokba. Kéz és arc megnagyobbodnak és szinte jégcsapokká válnak. Utak nincsenek. Csak ösztön után lehet járni. A katonai számításokban az is szerepel, hogy a Bukovinából visszavonult orosz sereget az a veszély fenyegeti, hogy elvágják összeköttetését. Mert a szövetségesek, a legnagyobb nehézségek ellenére, két oszlopban nyomulnak előre és már átlépték a Szerrethet. Azonkívül egy harmadik ellenséges sereg belefészkelte magát a Pruth környékére. A visszavonulást tehát sokkal gyorsabban és körültekintőbben kellett volna eszközölni.

Egy másik cikkben, mely a stratégiai helyzetet fejtegeti, azt mondják az oroszok, hogy a Kárpátokban a hadiszerencse váltakozik. De az osztrák-magyar előnyomulás nem lett lassabb és az oroszok egyelőre azt határozták, hogy egyik pontot a másik után ellentállás nélkül adják fel.

Frontba vetették az egész orosz tartalékot.

Bécs, március 3. A Fremdenblatt haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A nagy kárpáti csata tegnap ismét jelentékeny küzdelemmé fejlődött ki. Mig az utóbbi napokban csak az uzsoki szorosról nyugatra és a Dnyeszternél folyt a harc, addig tegnap a harc mindenütt nagy vehemenciával indult meg. Majdnem az egész arcvonalon tüzésünknek meleg napja volt. A stanislaui csata, amely még mindig nincs teljesen eldöntve, tegnap ismét előnyöket hozott nekünk. Az orosz tüzésnek ott kitűnő pozícióik vannak, nehéz mozsaraink hatása azonban mégis pusztítóan érvényesül. Az oroszok kétségbeesett makacssága ismét világot vet általános törekvésükre, hogy a nagy sztratégiai oldaltámadásunkat teljes erejük latbavetésével kivédjék. Nagy emberáldozataik ellenére eddig az oroszok egyetlen ponton sem értek el a kárpáti akcióban előnyöket.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A kárpáti harcok, amelyek a kedvezőtlen időjárás következtében egy időre elcsendesedtek, most ismét teljes heveséssel indultak meg.

Az oroszok az egész tartalékukat a frontba dobták, hogy déli szárnyuk válságos helyzetén könnyítsenek, de erőket pazarló akcióik sikertelenek

maradtak: a Kárpátokban még sehol sem voltak képesek előnyt elérni, sőt több ponton tért vesztettek. Hogy a heves harcok meddig tartanak, előre nem látható, mert az időjárás befolyásával is számolni kell. Különben az egész kárpáti fronton és Galicia délnyugati részén is heves harcok zajlanak.

Másfél millió új orosz katona.

Páris. A párisi Journal külön tudósítója jelenti Varsóból, hogy az orosz hadvezetőség tavaszig újabb másfél millió főnyi hadsereget fog a harctérre vetni. Ez az új hadsereg a legfiatalabb két korosztályból telik ki, a melyet most képeznek ki Oroszországban.

Ossowiec ostroma.

Zürich, március 3. Az ostromló német ütegek Ossowiec két erődjét úgy szétlőtték, hogy a bennük lévő ütegek elhaglottak.

A felszabadított Csernovic.

Dornavatra, március 3. Mivel Csernovic város régi előljárói közül Weisselberger dr. polgármester tisztként Oroszországban van, az első alpolgármester, Barleon udvari tanácsos betegen fekszik Bécsben, a második alpolgármester, Popovici pedig a harctéren teljesít szolgálatot, — a kormány újra alakította a városi tanácsot, a melynek elnökévé kinevezte Krabl tartományi kormánytanácsost (német). A városi tanács új tagjai: Minkusch (rutén), Bodnarscul dr. (román), Gajevszky (lengyel), Flizecker dr. (zsidó).

Meran gróf tartományi főnök első intézkedése az volt Csernovicban, hogy a hadbavonultak családjainak, valamint az itteni tisztviselőknek kiutaltatta a segítséget. Mivel a város lakói nagy inségben voltak, gondoskodott, hogy kellő élelmiszert küldjenek.

Az a híresztelés, mintha Csernovicban éh-
tífuss lenne, nem felel meg a valóságnak. Most nagy munkaerővel dolgoznak a megrongált vasuti hálózat helyreállításán. A posta már részben meg is kezdte tevékenységét.

Népfőlkelő munkások összeírása.

A magyar királyi honvédelmi miniszter rendelte a következőket: Varsass Lajos polgármester felhívja az Aradon tartózkodó aradi és idegen illetőségű 1892 1893, 1894 1890, 1889, 1888, 1887, 1886, 1885, 1884, 1883, 1882, 1881, 1880, 1879, 1878, 1877, 1876, 1875, 1874 1873, és 1872. években született, az eddigi népfőlkelési szemléken alkalmatlanoknak nyilvánítt, vagy a népfőlkelési szolgálat alól felhívásukat után felmentett, az alább megjelölt mesterségeket folytató B) osztályú népfőlkelőket, hogy összeírásuk végett március hó 4-étől 7-éig bejáról-g az aradvárosi katonai ügyi osztálynál jelent-
ezzenek. Az összeírás-hoz a következő mestersé-
berek tartoznak jelentkezni: lakatosok, gépla-
katosok, kovácsok, vas- és fémöntők, műszo-
részek, ólomforrasztók, bádgosok, ácsok, asz-
talosok, nyargesek, szíjgyártók, cipészek, o-iz-
madiák, szabók, aszerszámkészítők, vas- és fém-
esztergályosok és utnarak. Azok, akik a vas-
utaknál, a vagongyárban, a Mar-a-gyárban és
a Neuman Testvérek gyárlapén vagy oly
üzemknél vannak alkalmazva, melyek a had-
sereg részére dolgoznak és így alkalmazottjaik
a népfőlkelési szolgálat alól már felmentest
nyertek, jelentkezésük alkalmával az alkalmazó
gyár vagy vállalat vezetője által kiállítandó
igazolványt hozzászabva magukkal. Azokat, akik a
jelentkezést elmulasztják, vagy késedelemmel
jelentkeznek, elővezetik és szigorúan büntetik.

Mosolygó halottak.

Látogatás a haldokló Wallfisch bácsinál.

Nem, ezt a címet igazán nem szabad volna adni a tegnapi látogatásom leírásának. Az a fehér szakállu, pápaszemes, lesóványodott aggyastyán — Wallfisch bácsi — esakúyan nem mosolygott már se tegnapelőtt, se a múlt hónapban, de a múlt esztendőben sem. Majdnem minden nap találkoztam vele esztendő óta és szomorúan tapasztaltam az utolsó évben, hogy valami betegség lappanghat benne. Olykor-olykor panaszkodott is, a mikor az egészsége iránt érdeklődtem. Budapesten aztán megállapították, hogy súlyos bélbaja van. Ez a betegség módjával lehangozta és bosszúsá tette a mindig előzékeny és készséges öreg urat. A min ezelőtt jóízűen mosolygott, az az utóbbi időben nagyon föltengerelte. A Városi kávéházzal szemben levő banküzlete kirkatánál évek óta olvasható: „Bank és váltó üzlet.” A nép egyszerű fia nem tudta, hogy a „váltóüzlet” alatt az idegen pénzek beváltását kell érteni és különösen heti piacok alkalmával minden percren ilyen kérdésekkel zaklatták a bankot:

— Nem tudna kérem felváltani egy husz koronás bankót?

— Nincs apró pénzem — felelte Wallfisch bácsi.

— Hát akkor micsoda váltóüzlet ez? — dörmögte a „kundsok”, amikor kifele bálagott.

Valamikor nem is régen igen jókat kacagott ez egyszerű emberek tevékenén, de már tavaly nyáron is valósággal haragudott érte.

— Hogy lehet valaki olyan buta — mondta ilyenkor — hogy husz koronát hoz be hozzám váltani.

Novemberben nagyon erőt vett rajta a betegség és azóta fogva tegnapelőtt — amikor a haldokló mellét megjelentem — nem láttam. Hát nertel ezelőtt találkoztam a testvér öccsével, boldogult Tolnai János dr.-ral és megkérdeztem tőle:

— Hát Wallfisch bácsi hogy van?

— Bizony nem jól. Szegény emberről megállapították, hogy nem sohaig fog élni, — válaszolta szomorúan Tolnai dr., aki imé még előbb mondott bucsut a földi létnek, mint nagybetű g bátya.

November óta nélkülöztük a szerkesztőségben jókarat, hasznos, praktikus tanácsait. Már az Aradi Közlöny iránt kitűnő rokonszenvvel viseltetett Aradnak évtizedeken át előlexikonja. Wallfisch bácsi mindentudó, mind ere emlekező ember hírében állott. Nemcsak a régi aradi nevezetességekről, hanem országos érdekes eseményekről is pontos adatokkal tudott szolgálni. Nem egyszer megtörtént, hogy magától is betelefonált szerkesztőségünkbe:

— Tudjak-e, hogy holnapután lesz ötven esztendője annak, hogy Aradon megindult az első vasút?

Vagy:

— Augusztus harmadikán lesz negyven éve, hogy légt az aradi színház.

Ha valami színpadi nevezetesség halt meg, bátran fordulunk adatokért Wallfisch Arminhoz. Sőt egészen mondhatni ilyenkor:

— Ez Aradon volt 1892-ben Krecsányi társulatának. Nagyon szerették itt, szép bucsustulást rendelt nekik, itt van róla a színlap. Odadom, de kérem visszahozni.

Felcsényen őrizte ezeket az ereklyéket. Olyan szenvedély volt ez nála, mintha például

valaki szívdiktálésségeket, vagy ezotikus bélyegeket gyűjt. Csodás szorgalommal és ambícióval kutatta, gyűjtötte a lexikális értékű adatokat minden kultúreseményről. Ha nem ragaszkodott volna az apja metierjéhez — a kereskedelemhez — és fiatalon a fővárosban marad, föltétlenül országos névre tesz szert. A sok leleménnyel és tudással bíró férfiú érezte is ezt és egyszer érzékeny pillanataiban így tündökölt előttem:

— Lány Leóval együtt végeztem Budapesten a felsőkereskedelmi iskolát. Én jelesen érettségiztem, Lány pedig csak épen, hogy „átment”, mert nem tartozott a kitűnő tanulók közé. És látja mi lett belőle? És tudja mi ennek a magyarázata? Fiatalon Pesten maradt. Pest megnöveli az itü emberek vagyait, akaratát, ambícióját. Istenem, ha én odafent maradhattam volna...

Nem hiszem, hogy Pesten is megfutotta volna a Lány Leó karrier-pályáját. Nem olyan lélek volt. Ha a fővárosban keres érvényesülést, akkor valószínűleg a Szinyey József székébe ülne ma. Csöndes, savarta és inkább a lelket gyönyörködtető munkát szerette és mindig. A történet ki nem alihatta. Szinte titakozott, ha a nevét ki akartuk írni. Az Aradi Közlöny jubileum számába értékes, hosszú, alapos tanulmányt írt az aradi sajtóról félszázadra terjedő adatokkal. Csak hosszas rábeszélés után engedte meg, hogy a mű alá odategyük írója nevét...

A szerénységet és visszavonultságot az apjától, Wallfisch Páltól, Arad legnagyobb kereskedő cégének tulajdonosától örökölte. Amikor hétfőn meglátogattam az éltető bucsukodó öreg urat, megmutatta az apja irodalmi munkásságának produktumait: öt klasszikus színdarab, amit angolból és launból németre fordított. Mind az öt a fordító eredet kéziratában volt meg. Az egyik könyvben volt az „Arader Handel-blatt” több évtizedes példánya, amelyben beszámoltak Wallfisch Pál, színpadi munkáiról. Azonban a fordító nem engedte megírni a nevét, hanem csak két beüt engedélyezett a nevéből: „sch.” (Paul Wallfisch.)

Ez a szerénység átplántálódott a fiába, Wallfisch Arminba is, akire lehetetlen most fájó mehatottság nélkül gondolni. A közeli ezüst- vagy arany-lakodalmakra ő hivatás mindig az újságírók figyelmét, de a saját készülő ezüst-akodalmát diszkrétan elhaltatta és mi már csak napokkal a családi ünnepély után tudtunk róla. Akkor is kijelentette:

— De csak úgy adhatok adatokat, ha megígéri, hogy röviden ír róla.

A tegnapi látogatásom alkalmával is szóba hozta a saját ezüst-lakodalmát és nem hallgathatta el, hogy neheztel az Aradi Közlönyre.

— Valami tapintatlanságot követtünk el talán?

— Olyanféle — mondta elhaló hangon. — Amikor az ezüst-lakodalmamról beszámolt a lap, egy-lével írták a nevemet. Így: Wallfisch és nem Wallfisch. Ezt nem lett volna szabad a Közlönynek megírni, amikor én annyi szolgálatot tettem a szerkesztőségnek.

Egyetlen hang nélkül néztem a haldokló aggyastyánra, aki élete utolsó óráiban se tagadta meg csodálatos pedantériáját és évek múlva is nagy hibának tartott olyasmit, ami fölött a színpadi gondolkodású lények egy perc múlva esiklanak. A csöndet ő törte meg a következő kijelentésével:

— December 31 én megjelent a Neue Freie Presseben egy notiz arról, hogy Aradon meghalt egy nyugalmazott vasutas, Wolfram von

Essenbach, aki egy híres német költőtől származott. A Közlöny miért nem írt róla? Én jól ismertem ezt az embert, de nem sokat tartottam felőle, mert német léte mind a függetlenségi párttal szavazott és folyton az önálló nemzeti bankot reklámolta. A Pressének az a száma itt van valahol az újságosmódban — és egy halom lapra mutatott. — Egyébként március elsejétől lerendelttem a Pressét. Nincs túrelmem olvasni...

Azután az étvágya és az alvása iránt érdeklődtem. Előbb percekre lehunyta fáradt szempilláit, aztán vontatva mondta:

— Az étvágyam? Étvágyam volna, de az isten őrizzen meg a mostani husoktól. Hosszu idő óta ma ettem igazán jó húst, jó borju becsináltat.

Kis szünet. Pápaszemes, régi cselédje meleg fedőt hoz neki. Aztán folytatja:

— Az alvásom? Ugy érzem, hogy tudnék aludni, de nem merek... Nem merek... Felek, hogy alvás közben... valami... valami történik velem...

Szegény, derék, becsületes, tartalmas, munkás életű és ártatlan... Az a „valami”, az a könnyeket préselő, szívet tépő valami, — ma elvitte közülünk.

B. L.

Hol fizessék az államsegélyt a hadbavonultak hozzátartozóinak. A közönség köréből hozzánk jutott panasz a apján foglalkoztunk a minap azzal a tarthatatlan állapottal, amelyet a hadbavonultak hozzátartozóinak segély-kifizetésénél tapasztaltunk. Aradon a városi adóhivatalban fizetik ki a segélyeket a katonáskodó aradi polgárok hozzátartozóinak, többnyire asszonyoknak, akik a hónap elején és közepén egy-egy héti napról-napra elárasztják a hivatalt, összezsúfolódnak az Acsév. palota első emeletének folyosóján. A segélykifizetések napján — ami együtt véve minden hónapban teljes félhónapot tesz ki — szinte teljes lehet a tömeg a városi adóhivatalba bújni, annyira elárasztják a folyosókat, (sokszor még a lépcsőt, kapualját is) az asszonyok. Apró gyerekeket hoznak magukkal — jó megfigyelni azt is észreveheti, hogy a kapu alatt kézzel-kézre jár egy-egy őbéli kisbaba, mert a segélyügy elintézése odafönt gyorsabban történik, ha gyermekével együtt jelentkezik az anyja. Magálapítást nyert az is, hogy beteg, fertőző betegségekben szenvedő gyereket is magával hoz az anyja, a külvárosi szegény asszony, arinek nincs kire hányia gyermekét, amíg a segély után jár. A panaszok a tanácshoz is eljutottak és már foglalkoztak is azzal a tervvel, hogy a segélykifizetéseket a városházáról, illetve az Acsév. palotából kitelepitik és amint azt más városokban — például Nagyváradon is — tessék egyéb városi épületben fogják ezentúl a segélyeket fizetni. Aradon a tűzoltók anyamuta kozik erre a célra a legalkalmasabbnak. A kérdés egyelőre megfeneklett azon, hogy az adóújszázály vezetője bizonyos könyvelési szempontok miatt ényelmezebbnek találja a mai helyzet fenntartását. Mútan azonban fontos közegészségügyi érdekek mellett szólnak, hogy ne a város központjába gyűjtsék össze napról-napra a segélyt jelentkezőket, ne a hivatalok egész sorát — sőt egy ideiglenes leányiskolai tantermet is — magába foglaló palota legyen állandóan elárasztva ellenőrizhetetlenül betegségeket terjesztő embertömeggel, valószínű, hogy a tűzoltóaktanyában még is csak be kell rendezni a segélyeket kifizető irodát.

Anglia nem akar békét a tengeren.

— Visszautasító válasz Amerika jegyzékére. — Tovább tart az éhségháború. —

Távirati tudósítás.

Berlin, március 3.

A Frankfurter Zeitung newyorki jelentés alapján közli, hogy az angol kormány visszautasította az Egyesült Államok kormányának közvetítő javaslatát. Washingtonból érkező jelentések szerint az amerikai kormány már meg is kapta az erre vonatkozó hivatalos értesítést. A hangulat Washingtonban nagyon feszült.

Bosszu Németország ellen.

Londonból táviratozzák: A Daily Chronicle washingtoni levelezője megerősíti azt a hírt, hogy Anglia már tudatta az amerikai kormánnyal, hogy a közvetítő ajánlatot nem fogadja el. Az angol kormány kijelenti, hogy szabad kezet tart fenn magának, minthogy Németország az angol vizeket haditerületnek nyilvánította.

Tovább is semleges zászlók mögé bujnak az angolok.

London. Az amerikai jegyzék megérkezése után az angol kormány minisztertanácsot tartott. Ez a minisztertanács elhatározta, hogy a semleges lobogók használatára kiadott utasítást fentartják.

Krisztiania. Gotenburbba, Svédországba beérkezett gőzös kapitánya jelenti, hogy utközben öt brit kereskedőhajóval találkozott, amely svéd lobogó alatt haladtak. Egy hatodik angol hajó, gazdájának távirati utasítására a norvég zászlót tűzte ki.

Amerika hangulatváltozása.

Kopenhága. A Times washingtoni értesítése szerint Amerikában nagy izgalmat kelt az angol kormány elhatározása, hogy a tenger felől teljesen elzárja Németországot. A New York Tribune azt írja, hogy kö-kövön nem fog maradni, ha Anglia ezt a szándékát meg merné valósítani és a semleges hajózást ilyen vakmerő módon akarná megkárosítani.

Hamburg. Washingtonból érkező jelentések szerint az ottani hivatalos körök véleménye szerint az Egyesült Államok kormánya igen erősen fog tiltakozni a szövetséges hatalmak minden olyan megtorló intézkedése ellen, amely az amerikai kereskedelmet károsíthatja és amely alkalmas arra, hogy megbénítsa Amerika kereskedelmét olyan országokkal, amelyekkel eddig a legjobb viszonyban élt. Az amerikai kormány jegyzékét fog intézni az angol és francia kormányhoz és részletes javaslatokat fog tenni, hogy Németországgal való kereskedelme miként volna biztosítható. Az amerikai lapok nagy része már nagyon tartózkodó magatartást tanúsít, nem támadja a németeket, sőt nagyon sokan tiltakozó cikkeket írnak a szövetségesek minden olyan terve ellen, amely a semleges hatalmak kereskedelmét érintheti. Azt hiszik, hogy azok a megtorló ellenrendszabályok, amelyek Angliát terhes és amelyek a semleges hajókat elzár-

nák a német kikötőktől, az amerikai kormány nagyon erősen fellépését vonnák maguk után.

London, március 3. A Reuter-ügynökség jelenti Newyorkból: Ámbár az angol akcióról még nem érkezett hivatalos jelentés, Washingtonból a következő kommuniké ment a sajtóhoz:

— Hivatalos körökben általában az a felfogás uralkodik, hogy a szövetségesek akciója ellen határozottan tiltakozni fognak. Az eljárást példátlanoknak tartják és azt hiszik, hogy káros hatással lesz az Egyesült Államok kereskedelmére nézve, olyan államokkal szemben, melyekkel békében élnek.

Nem kap dán hust Anglia.

Kopenhága. A február 18. óta tartó blokádban az angol csapatszallító hajók elsüllyesztésének tulajdonítanak nagy jelentőséget. Az élelmiszer-blokád nemet részről tengeralattjárókkal itt kivihetetlennek tartják, bár kétségtelen, hogy éppen a dániai huskivitel Angliába megszűnt.

Edward Grey a háború céljáról.

London. Edward Grey külügyi államtitkár egy semleges politikusként kijelentette, hogy Anglia nem akarja és nem is tudja Németországot katonailag megsemmisíteni, csak az a célja, hogy Belgiumból kiszorítsa az ellenséget, mert a német Belgium Angliának tűrhetetlen gondolat és állandóan fenyegető veszedelme. Kitchener lord fél év múlva újabb harcra képes egy millió katonát remél kiállítani és Londonban biznak abban, hogy a németek ez alatt a fél év alatt nem készülnek el az oroszokkal.

A La-Manche-osztorona veszedelme.

Kopenhága, március 3. A Politiken írja mai vezércikkében:

Ugy látszik, a németek a La Manche-osztoronát válszították a tengeralattjárók harcainak színhelyéül. Ez tudniillik sok sekély partjával igen alkalmas a tengeralattjárók háborúja számára. Az Északi-tengerben a tengeralattjáróknak talán nem is lesznek ilyen jó működési területek.

Bár Angliát még semmiesetre sem tartatjuk bezártnak és bár a tengeralattjárók alig képesek rendszeres háború viselésére, hanem egyes meglepetésekkel kell megelégedniük, mégis az utolsó napokban oly váratlanul sok volt az ilyen meglepetés, hogy már feszülten, türelmetlenül várjuk Anglia válaszát. Erről még semmit sem tudunk. Amikor február 15-én az angol a sóház elé vitték a tengerészeti költségvetést, Churchill angol tengerészeti miniszter általános szólásmóddal elégedett meg. „Nem szabad hinni, hogy ezen oly különös módon történt támadás ellen nem tudunk jól védekezni. Anglia válasza talán nem marad majd hatás nélkül”. Talán torpedóvadászokat és nagyalakú hajókat akarnak felhasználni az angolok, hogy a tengeren felderítő szolgálatot végezzenek. De ilyenkor a tengeralattjáró elsüllyesztése inkább szerencsés véletlen lesz mindig, mint a következetes vadászat eredménye.

Elsüllyesztett angol hajó.

Lyon, március 3. A Republican jelenti Dieppeből: A dieppei tengerészeti hatóságot pénteken délután az ally-i világítótorony őre arról értesítette, hogy egy angol hajóra Dieppetől 15 kilométernyire rálőttek. Egy másik angol hajó azonnal segítségére kikutott, de hasztalanul, mert a hajóból semmit sem talált, csupán csak egy deszkát, amely rövid idő óta lehetett a vízben.

Fűző a vonaton.

— Vasúti kocsikban hagyott tárgyak árverése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 3.

A vonat megáll a végállomáson, az emberek, a kiket hosszú, unalomteljes órákra egy helyűvé tereit a sors kiszámíthatatlan szeszélye, kiszálloak a kocsikból. Kapkodnak, sietnek, ismerősök köszöntik egymást, idegenek magányos árvaságban nekivágnak az idegen utnak, van a ki hordárt kiált, a legtöbben maguk ragadják meg podgyaszukat, pár perc, pár lázas, gyorsan lepergő perc, amelyben kiürül az órák hosszát visszafojtott energia, aztán kiürül a vonat egészen. Ott vesztegel még az állomáson, a személyzet kinyitja az ablakokat, a harmadosztályu kocsik fülledt, dohányfüstös levegője, amelyet átitatott a szegénység szaga, kitódul a nyitott ablakon és frissen, erősen haramlik az új levegő az első osztályu kocsik alig használt fülkéibe is. Üres a vonat... Azt hinné az ember: egészen üres. De aztán végigjárják néhányan az elhagyott kocsikat, a hol röviddel ez előtt még diskuráltak, fiórtoltak, kártyáztak, olvastak, unatkoztak, sopánkodtak gazdag urak és szegény emberpíriák és azután kiderül, hogy nem is üres a vonat. Itt egy kékításk, ott egy esernyő, emitt egy kabát, ruhadarabok, könyvek, szeszegyűrt újságok, félig üres üvegek, szétszórva száz meg száz apróbb-nagyobb holmi, a mit a gazdája ideges sietségben bennefelejtett a vonaton, vagy értéktelenné tartotta és bennhagyta szándékosan. A vonat személyzete ezután összeszedi a talált tárgyakat. Ha letelik bizonyos idő és nem akad senki, a ki jelentkezőkért értük, elárverezik a lim-lomot.

Ma az aradi állomáson tartottak ilyen árverést a vonaton hagyott tárgyakból. Sok különböző jószág került össze, leginkább kékításk és esernyők, botok. De volt köztük kalap is — beh furcsa ember lehet, aki nem veszi észre, hogy kalap nélkül száll le — sőt még női kalap is került árverésre. Nem tolas, plörözs, finom, hanem egyszerű, egész egyszerű kalap, valamilyen iparosember felesége hordhatta, vagy talán egy család, aki életében csak ritkán használta és így fel se tűnt neki, hogy bennmaradt a kalapja a vagonban. Kis kékításk és kefe is szerepelt a holmik között, általában elég sok toiletté-cikk, törülköző, szappan, és volt még valami, valami, amit szinte illetlenség a vonaton hagyni... Aminek láttára csapongani kezd a fantázia... ami még így is, portól belepten, szeszegyűrt, megviselten, finom parfümflakot és vágyteli hangulatot árasztott maga körül: egy női fűző, parfümös, csipkés, seelymes, illatos női fűző. Talán egy gyengékedő hölgy vette le őrizetlen pillanatban, talán... talán... a „talán”-ok pikáns sokféleségét ki merné részletezni?

Az árverésen résztvevők nem is fogagották ezt a kérdést. Talált tárgy, olyan mint a többi. Alig néhány ember volt jelen az árverésen, en bloc, néhány perc alatt gazdát kapott minden holmi, poton áron. És amikor a vevők batynba csomagolták a vásárolt tárgyakat, köztük volt a fűző is, ki tudja, talán egy valópar elveszett corpus delicti je?...

H I R E K.

Vaskoronarenddel

kitüntetett főhadnagy.

(Debreceni bakák hőstette.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 3.

Egy fiatal főhadnagynak a hadidiszitményes III. osztályú vaskoronarenddel való kitüntetése talán a legmagasabb dekorációt jelenti, amelyet ilyen rangban levő tiszt mostanában elérhet. Rendesen ezredesek, alezredesek kapják ezt a rendjelet. Sill Ede, a Conrád báró nevét viselő 39. gyalogezred főhadnagya egyike a kiválasztottaknak.

Zászlóalj husz napon át szakadatlan harcban állt számszerint sokkal erősebb orosz csapatokkal, a zászlóalj parancsnoka a csatamezőn lelta hősi halálát, az összes századosok részint elesetek, részint megsebesültek, a légénység is iszonyu veszteségeket szenvedett és úgy látszott, hogy a zászlóalj maradványa a hadállást már nem tarthatja a mind fenyegetőbb növekvő orosz ár ellen. E kétségbeesett helyzetben arra vállalkozott Sill főhadnagy, hogy rövid távolságra az ellenségtől hét különböző század szétszórta légénységét vezénylete alá gyűjtött és belőlük néhány tartalékos hadapród segítségével, akik e munkájában erőlyesen támogatták, egy teljesen érintetlen új osztályt alakított. Vaskorú vezénylete alatt jó és bizakodó hangulat szállta meg vitéz magyarjait, debreceni hajdusági fiuk: Debrecen a kiegészítő kerülete az ezrednek, minden nehézség ellenére gondoskodott kielégítő élelmezésről és az egészségtelen, mocsaras terepen is meg tudta érvényesíteni legényeinek testi épességét. Ily módon tette lehetségessé, hogy a derék és parancsnokukban feltétlenül bízó katonák nyolc napnál tovább helyt tudtak állni az alig 200 lépésre levő ellenségnek. Az ellenséges srappellek zápora alatt, a kezdetben egész primitív árkokat mindinkább erősödő máncokká építették ki és ezek falain minden orosz reham összetört.

A harc csoport parancsnoka, amelyhez Sill főhadnagy tartozott, még a harc hevében azt indítványozta, hogy Sill főhadnagy „majdnem emberfeletti tevékenysége elismeréséül öfelsége különös kitüntetésében részesüljön, amelyre legnagyobb mérvben méltó”. A hőstíznak nem sokáig kellett várnia e kitüntetésre, szép dekorációját azon büszke tudattal viselheti, hogy legjobb erejét messze a kötelességtudás szabályain felül királyáért és hazájáért áldozta.

— A kormány az ipari alkalmazottak elbocsátása ellen. Budapestről jelentik: Illetékes körök azt tapasztalták, hogy egyes vállalatok alkalmazottait egy részét elbocsátották, anélkül, hogy erre gazdasági helyzetükből kifolyólag kényszerítve lettek volna, csupán azért, mert a jelenlegi viszonyok között, ezek munkacseréjét ki nem használhatták. Ez az eljárás, különösen oly vállalkozók részéről megokolatlan és elítélendő, akik hadirendelések révén üzemüket fokozták, vagy legalább is csak kis mértékben redukálták. Ez okból a hadügyi és honvédelmi miniszterek a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértésben a jövőben nagyobb hadirendelések kiadásakor az ajánlókat arra is fogják kötelezni, hogy a magánalkalmazottak létszámát teljes egészében fenntartsák, csökkentését se redukálják, mert ellenkező esetben nemcsak a további szállításokból fogják kizárni őket, hanem a már nekik kiadott rendeléseket is vissza fogják tőlük vonni.

— Urbán Ivánné báróné betegsége. Megírtuk, hogy a múlt héten Urbán Iván báró főispán felesége hirtelen megbetegedett és egy fővárosi szanatóriumba ment, hogy a fővárosban megvizsgáltassa magát. Vasárnap Budapestre utazott Urbán Iván báró főispán is, hogy meghallgassa a konziliumra hívott neves orvosprofesszorok véleményét a báróné állapota felől. A konzilium, amelyet Bäcker, Elischer, Ilyés, Imrédy és Winternits professzorok vettek részt, nem találta szükségesnek a sebészeti műtétet. Urbán Iván báró főispán a konzilium kedvező döntéséről ma táviratban értesítette családját és tudatta azt is, hogy feleségével együtt hazatér Aradra.

— A gabona-vásárló konzorcium megalakulása. Arad város közgyűlése utasította Varjassy Lajos polgármestert, hogy az Országos Gazdasági Bizottság által átengedendő gabona átvételére alakítsen egy konzorciumot a helybeli malmok tulajdonosaiból. Ma délelőtti jelentek meg a polgármesternél Neuman Adolf báró, a Neuman Testvérek cég főnöke, Tenner Lajos igazgató, a Széchenyi gőzmalom képviselőjében és Adler Andor, a Sas malom tulajdonosa, akik kijelentették, hogy az említett bizottságtól 450 vagon gabonát hajlandók készpénzért átvenni és abból 350 vagon lisztet őrölni, amelyet a maximális áron a város rendelkezésére bocsátanak, hogy a közönségnek juttassa. A konzorcium megalakulásáról jegyzőkönyvet vettek fel és a polgármester táviratilag értesítette a belügyminisztert, valamint a Gazdasági Bizottságot, kérve, hogy a megígért gabonát indítsa utnak Aradra. A város a malmok által beszolgáltatandó liszt szétosztását a közéleti bizottság útján hajtja végre és a módoszatok megbeszélésére legközelebb ülést tartanak.

— A görög-katolikus naptáregyesítés. Ismeretes az újabb mozgalom, melyet a magyar görög-katolikusok a hajdudorogi püspökség területén a naptáregyesítés ügyében indítottak. Miklóssy István püspök ez év első napján egy nála tisztelegő küldöttség előtt jelentette ki, hogy ez volt az utolsó év, amelyen még a régi naptárt használták a görög-katolikusok és minden igyekezetével azon lesz, hogy az ó-naptár megszüntetését Rómában keresztülvigye. A hajdudorogi egyházmegyében a naptáregyesítési mozgalom most már odafejlődött, hogy az egyházmegye 163 egyházközsége közül több mint száz beküldötte Miklóssy püspökhöz nyilatkozatát, amely szerint a napáregyesítést kívánják. Az egyházmegyében alig lesz 10–15 község, amely ezt a mozgalmat nem támogatja, illetve nem nyilatkozik. Miklóssy püspök újabban még azt a kijelentést tette ebben az ügyben, hogy a naptárnak semmi köze a valláshoz, mert az tisztára tudományos dolog és ha Rómában a budapesti görög-katolikus egyháznak évekkal ezelőtt megengedték az ó-naptár szerinti időszámítás mellőzését, kétségtelen hogy a hajdudorogi egyházmegyének ezt a kívánságát is teljesíteni fogják. A naptáregyesítés azon terv alapján fog megtörténni, amelyet a görög-katolikusok országos bizottsága még 1899-ben kidolgozott. E terv szerint az ünnepnapok száma is kevesebb lesz, mint amennyi eddig volt.

— Köszönetnyilvánítás. Wallfisch Armin ravatalára szánt koszoru megváltása címén Szabó Albert és neje 20 korona az izr. népkönyha részére, Eles Armin és neje 20 korona és Mayer Miksa és neje 20 koronát az izr. népgyűlés javára adományozott, mely kegyeletos adományokért köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— Jövendőlések a világháborúról. Megemlékeztünk már Grobe-Wutischky német tudósaknak „Az 1914-i világháború és a jóslások” című művéről, amelyben összegyűjtötte mindazokat a jóslásokat, amelyek a világháborúra vonatkoznak. Nostradamusnak, a híres francia esodádoztornak jóslásairól már beszámoltunk, most további szemelvényeket közlünk. Egy sundgaui asszony — mondja a könyv — a múlt század elején mondotta:

— Ha majd felépülnek a vasból való utak és szaladni fognak rajtuk az ördögszekerek, akkor már nem tart soká. A sok templom és iskola mind kórházzá fog változni.

Érdekesebb Souffrant francia pap jóslata, aki 1830-ban halt meg és aki előre megjósolta a Bourbonok visszatérését. Souffrant a következőket mondotta:

— Ha majd a kocsik lovak nélkül fognak szaladni, ha majd a szó egy perc alatt jut el a föld egyik részéről a másikhoz, ha a legitimisták oly kevesen lesznek, hogy egy tölgy árnyéka alatt meghúzódhatnak, ha majd tanácstalanok lesznek a bölcsek és nem fogják tudni, mit csináljanak, akkor közel lesznek a nagy események. Három kiáltás lesz hallható: Éljen a köz, éljen a király, éljen a császár! Borzalmas, de rövid pere lesz az. A lovak hasukig vérben fognak gázolni a gonoszok kölesdőlősen elpusztítják majd egymást. És ha majd úgy látszik, hogy minden elveszett, minden megmenekült! A király északról fog jönni és a békét fogja hozni.

— A tengeri készletekre vonatkozó bejelentések. A hivatalos lap mai száma közli a minisztérium következő rendeletét: Ha valaki a 610-1915. M. E. számú rendelet 3. §-a alapján az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára olyan tengeri készletet jelentett be, amelyet a bejelentő az 1915. évi február hó 15. napján vagy ezután február hó 28. napjáig bezárólag mástól vásárolt, a jelen rendelet életbelépésének napjáig azonban birtokába még nem vett: az ilyen bejelentés, ugyancsak az az adásvételi szerződés, amellyel a bejelentő a bejelentett készletet az említett határidőn belül megvásárolta, hatálytalan és az eladó, aki a készletet tényleges birtokában tartja, jogosítva van ezt a készletet is a 790-1915. M. E. számú rendelet értelmében 1915. évi március hó 15. napjáig bezárólag az Országos Gazdasági Bizottság részére való megvétel céljára saját nevében bejelentni. A hatálytalanná vált adásvételi szerződés alapján a vevő az eladótól — minden kártérítési igény nélkül — csupán az esetleg adott forraló, előleg vagy vételár visszatérítését követelheti. Ha a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát Szlavonországra nem terjed ki.

— Az orosz ezredes táncosnöje. Stockholmól jelentik: A Mazuri tavak melletti harcok után Nikolajevics Miklós nagyherceg rendeletet adott ki, amely szerint a táborban nők egyáltalában nem tartózkodhatnak. Az intézkedést az magyarázza, hogy a mazuri tavak melletti harcokban egy ezredes négyezer emberével azért nem ment, parancs szerint, a csapatok segítségére, mert sátorában egy táncosnő tartózkodott. Az ezredest letartóztatták és hadbíróság elé állították.

— Előléptetett tanár. A közoktatási miniszter Palotay Antal aradi főreáliskolai tanárt a VII. fizetési osztály 3. fokozatába nevezte ki.

— Eljegyzés. A következő eljegyzési értesítést kaptuk: Buzsor Tassa (Lugos), Herger Zsigmond (Ujvidék) jegyesek.

— Tíz ember megmentése az égő házból. Budapestről jelentik: Két nagyobb tüzeset volt Budapesten, mindkettő a Soroksári-úton történt. Este tíz óra tájban kigyulladt az állami szilipépítkezési vállalatnak, a Gubacsi-határban lévő munkásbarakja, éjfél után egy órakor pedig a Soroksári-ut 119. szám alatt lévő Abrahamson Testvérek gyapju- és rongytelepén ütött ki tűz, amely még a mai délelőtti folyamán is pusztított. A tűz a telepen lévő lakóházban tört ki, eddig ismeretlen okból. A közelben posztoló rendőr vette észre a tüzet és nyomban értesítette róla a tűzörséget, ahonnan a központi VIII., IX. kerületi és az önkéntes örségek vonultak ki Ditrich tűzoltó tiszt vezetésével. Mire a tűzoltók kiérkeztek, több rongyraktár égett és a lakóház is teljes lángokban égett. Hozzájárult a veszedelem növeléséhez a nagy szélvihar is, úgy, hogy a tűzoltók minden erejükkel a telep szomszédságában lévő házak megmentésére törekedhettek csupán. A tűz természetesen óriási pánikot okozott, mert a telepen rengeteg sok ember lakik. A legnagyobb tűz közepette Kovács XX. József 2547. számú rendőr berohant az égő házba és onnan kilenc gyermeket és egy áldott állapotban lévő nőt mentett ki az ablakon át, amelyhez létrát támasztott. A tüzet ma délelőtti félkilenc órára sikerült lokalizálni, de valószínűleg azért még az egész nap folyamán égni fog. A kár nagyságát még nem állapították meg, de valószínűen 40-50,000 korona. Az életmentő rendőrt bátor tetteért kitüntetésre fogják fölterjeszteni.

— A hazafias ujaradi sváb asszony. Lapunk egy olvasója írja: Évek óta jár a házukba egy ujaradi sváb asszony, aki hetenként kétszer, tejfelt, túrót, zöldséget, főzelékeket hoz eladás céljából. Az utolsó három hétben teljesen kimaradt és nem jött; azt hittük, hogy beteg. Tegnap aztán újból beállított és hozta a szokott élelmiszereket és feltűnt, hogy a feje a sváb asszonyoknál szokásos kek kendő helyett feketével van bekötve. A házasszony kérdésre vonta kimaradásáért, amire eladta, hogy férje az északi harctéren megsebesült, ott kórházba került s mintán súlyos beteg volt, sürgőnyleg a férjéhez hívták, aki ott meg is halt. Ideiglenesen eltemették ott és már megkapta az engedélyt, hogy a férje holttestét, ahogy a vasúti forgalom megengedi, hazahozassa Ujradra. Szomorúan beszélte el férje esetét és végül két könnyet törölt ki szeméből és megnyugvással büszkén mondotta:

— *Dass eine tröstet mich nur, dass mein Mann für das Vaterland gestorben ist.* (Csak az vigasztal, hogy a férjem a hazáért halt meg.)

— A sebesült felesége. Néhány napi keresés után az aradi rendőrség egy ügyes szélhámosnőt fogott ma el, aki Aradon több embert megkárosított. A fiatal, szerény megjelenésű asszony azzal a trükkkel dolgozott, hogy beállított aradi családokhoz és előadta, hogy sebesült férjének látogatására jött a városba, minthogy azóban férje nem tud neki szállást adni, pénze pedig nincs, éjjeli szállást kért. A legtöbb helyen megszánják a könyörgő asszonyt, befogadták éjszakára, másnap reggel aztán, mikor hálálkodva eltávozott, távozása után mindenütt észrevették, hogy valami eltűnt a lakásból: ruhanemű, apróbb tárgyak, sokszor pénz is. Az asszony mindent elvitt, amihez csak hozzáférhetett és vagy tízenöt esetben ugyanezzel a mesével sikerült a lopásokat elkövetni. A feljelentések alapján a rendőrség kutatni kezdte és a rajtaíró lopott ruhák alapján ma reggel Szabó detektív az állomáson felismerte és letartóztatta. Az asszony azt állította, hogy Péter Szabó Erzsé-

betnek hívják és Temesvárról jött Aradra, a lopásokat beismeri. A rendőrség most nyomozza, hogy más városokban nem követelt-e el hasonló szélhámosságokat a ravassz nő.

— Megnyitott a „Hunnia” női kalap-szalonzó Forray-utca 8. szám alatt, ahol állandóan bécsi és berlini modellek, ugyyszintén gyászkalapok vagy választékban szolid árakban kaphatók. Alakítások legizlésebben elkészítettnek legjutányosabb-n. 745

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek százát egy koronájával veszi Kerpel Izso könyvkereskedése Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél. 193

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Eperjes. Felsővízközben a Makowica jobbpartján általános támadás kezdődött, amely viharos erővel folyik. A harcban állandóan tért nyerünk, de a küzdelem mindkét oldalon elkeseredett. Az orosz ellentámadások óriási veszteségekkel összeomlanak.

Gurahumora. A bukovinai fátalepek aránylag keveset szenvedtek az orosz megszállás alatt. Csak a szerszámokat és borszijákat vették el az oroszok a telepekről. Csernovicban nyugodt a hangulat. A posta működik és a hivatalokban az osz. zse kormányaktákat rendben tartják.

Szalóni. A Zephyr angol cirkáló százötven sebesültjét idehozták. A Zephyr a Dardanellák ostromában vett részt és súlyosan megsebesült.

Róma. A Dardanellák ostroma olasz politikai körökben óriási izgalmat kelt. Az olasz lapok Konstantinápoly események esetére már most megnyugtató megállapodásokat követelnek az antanttal.

Róma. A Vittoria azt írja, hogy a Dardanellák heves ostroma az orosz érdekeket szolgálja. Oroszország fegyverei és tőlényei fogytán vannak és a Dardanellák áttörése nélkül milliós csapattömegei hova-tovább megadhatják magukat munició hiányában. Minden más tengeri úttól el lévén vágva: a Dardanellák áttörésének kudarcával Oroszország sakk-matt lesz.

Athén. Az entente-hatalmak D'Amadé francia tabornok vezetésével négy hadosztályra menő francia, hindu és néger katonát gyűjtöttek össze a Dardanellák előtt, hogy partraszállítsák. A törökök ugyan-akkor jelentékeny tömegeket vontak össze a partraszállás megállítására.

Pétervár. A dumában az orosz szociálisták határozati javaslatot akartak beterjeszteni a mielőbbi békekötés szükséges voltáról, de a elnöke megtagadta a javaslat előterjesztését.

Szofia. Egy szerb szociálista lap köztársasági hangú cikket írt. A lapot emiatt elkobozták, de olyan közfelháborodás tört ki az elkobzás miatt, hogy ismét megengedték a lap megjelenését.

Berlin. Németországban új jövedelmi hadiadó kivetését tervezik. Az új hadiadót a hadseregszállítók fizetnék a háború alatt szerzett jövedelmük arányában.

Szélhámos színész-hadnagy.

(Csalás uniformissal. — Megkárosított aradi útleletek. — Színházról kileszt tiszt kardbojt.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 3.

A háború, amely fenségesen magaslatos és alávalóan aljas cselekedeteket és érzéseket vált ki az emberekből, épen úgy megtermi a magához, mint ahogy életre kelti a csalóit és szélhámosait.

A háború csalói közül kijutott már Aradnak is. Az aradi rendőrség most köröz valakit, aki hadnagyi uniformisban sokáig itt szerepelt és ezalatt számos embert megkárosított. Hetekkel ezelőtt mindenütt feltűnést keltett egy becses, sápadt arcú, fekete hajú, kék szemű, sovány hadnagy, akinek egész külseje azt mutatta, hogy a háború alaposan megviselte. A köröz naponta megjelent és amint lassan fáradt léptekkel elhaladt, mindenki utána fordult, olyan feltűnően sárgás, beteges volt az arca. A kék szemű hadnagy színházban, kávéházakban is sokszor megfordult és ismert vendége volt az éjjeli mulatóhelyeknek. Leginkább tisztársaival volt látható és senki sem sejtette, hogy a hadnagy, aki órák hosszat el tudott csevegni harctéri élményeiről, ügyes szélhámos, akinek a hadsereghez úgy látszik egyéb köze nincs, minthogy egy hadnagyi uniformist lopott. Lévai Árpád néven működött be és győri színésznek mondotta magát, ezen a réven az aradi színészek társaságát is gyakran felkereste. A múlt hónap végén azután egyszerre eltűnt Aradról az érdekes megjelenésű hadnagy és csakhamar egész csomó ember tett ellene feljelentést az aradi rendőrségnek, akiket különböző módon károsított meg.

Előző tartózkodási helyén, Győrött is szélhámossággal foglalkozott az idgen, mert a „Rendőri Közlöny” legutóbbi számában körözés jelent meg egy Lévai Árpád nevű színész ellen — a személyleírás kétségtelenül ráillik, aki a körözés adatai szerint Győrben Gémory László színésztől egy hadnagyi egyenruhát Kovács László borbélytól pedig egy életfentcsont színjátszó látszóvet csalt ki, sebesült hadnagynak adva ki magát. Győrött alighanem rájöttek az álhadnagy szélhámosságaira és akkor tette át székhelyét Aradra, ahol még nagyobb sikerrel operált.

Az egyik előkelő aradi szállodában lakott, de a szoba árával néhány nap után már adós maradt. Hadnagyi uniformisában, sebesült, szálnalmas külsejével könnyen bizalmat kelthetett maga iránt, amiben nagy segítségére volt megnyerő modora és kitűnő beszélő-talentsége is. Ismerőseitől gyakran kért apróbb-nagyobb kölcsönöket azzal az ürügygyel, hogy nagyobb pénzküldemény megérkezését várja és aki csak tehette, szívesen adott neki. Érzékenyebben megkárosított egy aradi ékezereszt, akinél értékes ezüst cigarettatárcát vásárolt, amelynek árával adós maradt. Az ékezereszt gyanútlanul hitelezett a hadnagynak és csak akkor tudta meg, hogy szélhámos áldozata lett, amikor a hadnagy már eltűnt Aradról. Természetesen bejelentette kárát az aradi rendőrségnek és épen így járt el a szálloda tulajdonosa és főpincére is, akiktől szintén adósság hátrahagyásával távozott. A szállodában körülbelül kétszáz koronás rendezetlen számlája maradt. Megtörtént, hogy a hadnagy a kávéházban pezsgőzött és mikor fizetésre került a sor, a szobába nyult és azt mondta a főpincérnek: — Adjon vissza egy buss koronából.

A főpincér már kirakta a visszajáró pénzdarabokat, de a hadnagy időközben meggondolta magát és nyugodt flagmával így szól: — Köszönöm, várjon, majd holnap kifizetem.

Másnap természetesen nem egyenlítette ki a tartozást, de a főpincér nem szólt semmit, hiszen tudta, hogy a hadnagy aszállóban lakik és így azt hitte, jó helyen van a pénze. Az aradi Nemzeti Színház keltékesétől egy tiszt kardot és arany kardbajtót csalt ki azzal az ürügyvel, hogy az egész városban nem tud kardot kapni.

Még egész sereg apróbb szélhámosság elkövetése után a múlt hónap végén azután megérkezett Aradról az al-hadnagy, akit most erősen keres a rendőrség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Uj ügyvéd. Az aradi ügyvédi kamara közhirre teszi, hogy Löwy Gyula dr. ügyvédet, Szarvas székhellyel, az ügyvédek lastromába felvette.

§ A moratoriumos váltók. A közönség, sőt még a jogászvilág egy része is meglehetősen tájékozatlanságban van a felől, hogy a moratorium hatálya milyen váltókra és milyen mértékben terjed ki, illetőleg mely váltók perelhetők egész összegekben s melyek csak tíz százalékukban. Kérdést intéztünk e tekintetben a törvényszék egy tagjához, aki moratoriumos ügyekkel behatólag foglalkozott s az a következőket mondotta:

— A váltókat ma a moratorium tekintetében kelt és lejárat szerint három csoportba oszthatjuk: olyanokra, amelyek a moratoriumos rendelet kiadása előtt keletkeztek és jártak le, olyanokra, amelyek előbb keltek, de már a moratorium hatálya alatt jártak le s végül olyanokra, amelyek a moratorium hatálya lépte után keltek. Bizonyos, hogy az első és harmadik csoportba tartozó váltók teljes összegükben perelhetők. A középső csoportra nézve a moratoriumos rendelet intézkedik, még pedig az ötödik rendelet 4. szakaszának 18. pontja, amely taxatíve elősorol és meghatároz minden esetet. Vitás csak egy kérdés: hogy új váltóknak tekinthetők-e az ugynevezett prolongációs váltók? Ez a kérdés már több pernek

szülője, az adós felek ugyanis azt vitatják, hogy habár a váltó a moratoriumos rendelet kiadása után kelt, maga az obligáció régi s ezért úgy kezelendő, mint amely a rendelet kiadása előtt kelt és utána járt le. E vitás kérdésben egyelőre még nincs bírói döntés, gyakorlat.

§ Százkoronáshoz hasonló reklámmal becsapott baka. A 12. hadtest tábori esendősege ma az aradi kir. járásbíróshoz egy aradi cég reklámecédláját küldte be, mint bűnjelt. A reklámecédula felületes megsejtelésre százkoronáshoz hasonlít s egy lelketlen ember be is csapott vele egy szegény, tudatlan bakát. A járásbíróshoz kihágás miatt indít eljárást a cég ellen.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi március 4-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Délibáb-utca 7.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órákor.

Felolószerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Eladó

több ezer darab kifogástalan
minőségű

sima és gyökeres

Ripária-portális

Néhal Báró Bohus László

örökösseinél Világosan.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Mindazoknak,

akik bevonultak, vagy ezután bevonulnak

meg kell válniuk hozzátartozóiktól, azonban

nem kell lemondaniuk kedvene lapjukról:

„Aradi Közlöny“-ről.

Az Aradi Közlöny mindenkorá követi há olvasóját.

Napról-napra himerítően számol be az izgalmas napoknak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háború minden részletére kiterjedő cikkeket közöl.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Vidéken:

Egy óra 2 K — f.

Egy óra 2 K 40 f.

1/4 évre 6 K — f.

1/4 évre 7 K — f.

TYPHUS ELLENISERUM

(csak orvosi rendeletre.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Minőkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testazin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatásu.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában Arad, Szabadság-tér.

Figyelem!

Legjobb óvszer
járványos be-
tegségek ellen,
mint Typhusz,
kolera stb.

a természetes

**Krondorfi
savanyuvíz**

üdít, frissít, gyógyít.

Bor, pezsgőhöz legjobban
alkalmas. 617

Kalmár József

villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű vill-
nyos cikkeket.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.
Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat.
Szállodai és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 801

Valódi brünni szövetek

az 1915. évi nyári és őszi szezonra.
Egy 3-10 méteres } 1 szelvény 8 kor.
teljes félhálózatban } 1 szelvény 10 kor.
(hátsó, oldal és mellő) } 1 szelvény 15 kor.
elégendő szelvény ár } 1 szelvény 17 kor.
1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényi kére szállításért 20. — kor-
ért, mintegy felhívószöveteket, területi kálókat
pozitív, színeskérdőjeleket, női ruházati-
ket stb. gyári árakon kívül a megbízható és jó-
hírelű cégek mindenütt ismert pontgyárai sarkai:

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.
Az előzők, amelyek a magyarországi, ha
szövetkészítéssel a gyár helyén és bérmentve
Siegel-Imhof cégnél rendelhetők meg, igen jó-
minőségűek. Az árak az ideiglenes készletű anyag-
bevitelre és a megrendelésre vonatkozóan. A
let — rendkívül alacsony. Mindezt, leggyor-
sebbre lehetőleg teljesíteni kívánjuk, hogy a leg-
jobb eredményt érjük el.

**Költözködők
figyelmébe!**

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 8161

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Waggongyár keresk.
irodája részére

kerestetik
fiatal ember,

esetleg nő,

aki a magyar és né-
met nyelvben egy-
aránt jártas és gya-
korlott gépiró.

Előnyben részesül,
aki mindkét nyelven
stenographál. 861

1471—1915. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi
minis'ter ur 8191—1915. száma
rendelete alapján közhírré teszem,
hogy mindazok akik tengeri kész-
letüket az Országos Gazdasági
Bizottság részére mátermaanként
27 korona, illetve 30 korona ár-
mellétt eladni hajlandók, ezen
szárdékukat fölytáólag hivatalom-
nál f. évi március hó 15-ig jelent-
hetik be.

Arad, 1915. március 2.

Lócs helyettes

**Aranyat
és
Ezüstöt**

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

órá és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1915. év
március elsején megnyitotta, a
hatósági buszúkat a Forray-utca
sarkán álló Nádasdy palotában
levő helyiségben.

A szék, a kö önség szolgál'ára
áll d. e. 11-ig. d. u. 4—7-ig.

Arad, 1915. március 2.

A városi tanács.

A drága tüzelő anyag
mellett sokat megtakarítunk

ha a befűtésnél

olcsó

alágyújtásra
való papírt

használnak. Kb.
50 kilós bálakban
csomagozva kap-
ható: bálanként
2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

Caphocal

(Kafokal)

gyermek tápszer a
tápszerek királya

Csecsemők, gyer- Izletes, olcsó, Csonterősítő,
mek legkedve- könnyen hizláló,
sebb eledele. emészthető. fogzást elősegítő.

Aradon minden gyógyszerertárban és drogeriában kapható.

1 doboz 3 korona.

125—1015. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir város gazdasági széke 1915. március hó 22-én d. e.
11 órakor a Kaza- és Borona-utcarak asphattal, illetve keramit vagy
kocsiával leendő burkolása i ánt belügyminis'teri jóváhagyástól
feltételezetlen a városháza földszinti termében zárt írásbeli versenytár-
gyalást tart a következő feltételek mellett:

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, aki
ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő
munkálatok teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek
ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesi-
tését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város
közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbí-
zhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igaz-
olni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel
ellátva a fenti nap d. e. 11 óráig nyújtandók be.

Az elkészült vagy szabálytalan ajánlatot nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért kapha-
tók, miután az egyégek és végösszegek pontos beírása és a vég-
eredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adan-
dók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bányapénznek a városi pénztárba való leté-
telét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkákhoz kizárólag hazai anyag használandó fel. Ez
irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgegi. ellenőrzésének
veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bányapénzt 10%
biztosítékra kiegészíteni.

7. Fenntartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az
ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon vállalkozhassunk.

8. Az ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettség-
ben maradnak.

9. Ha vállalkozó a szállítási feltételeknek részben vagy egészben
eleget nem tenne, jogunk van őt a vállalatától minden további bea-
vatkozás nélkül elmozdítani és a munkálatot kárát és veszélyére
mástól beszerezni.

10. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlat-
tevő a feltételeket i meri és elfogadja.

11. A versenytárgyalás a fenti jelölt napon és időpontban az
ajánlatok felbontásával vesszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az
ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. A munka végérvényesen csakis a nagym. m. kir. belügymi-
nis'teriumnak jóváhagyása esetén fog kiadatni.

13. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszünk,
nemkémben pótaajánlatokat sem.

Arad, 1915. február hó 20.

A gazdasági szék.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- hőkvek elhárítása, fogak fehérítése és hibás fogak cseréltetése, valamint javítása.

FOGHAZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a legismertebb fogorvosoktól mint asztalos működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfellelhessek.

TELEFON: 10-11. SZÁM. 167 JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Vasútletemben

egy segéd állás üresedésbe jön, nyújtva be ajánlatát hadmentes, románul tökéletesen beszélő, vas- és szerszám szakmában teljesen jártas és önállóan vezetni tudó kereskedősegéd. Messzer Armin, Pankota. 891

Correpetitort

keresek gymnastát mellé a déli-élőtti órákra. Ajánlatok „Correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

Segédexpeditornő

jó írással, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Üzleti irodában

már alkalmazott gyorsíró és gépíró kisasszony kellő gyakorlattal, keresetlik. — Írásbeli ajánlatok „Gyorsíró” jellegre küldendők. 862

ALKALMAZÁST KERES.

Irodai teendőkhöz

magyar- és német levelezésben teljesen jártas hivatalnoknő, délutáni foglalkozást keres. Megkereséseket „Hivatalnoknő” jellegre a kiadóba kérek. 893

Intelligens

úrú, ki a háztartásban és főzésben teljes gyakorlattal bír, kézi munkát és házi ruhákat szépen varr, utcaaládkhoz vagy magános úrnőnél alkalmazást keres. Érdeklődők leveleit a kiadó irodái továbbítja. „Intelligens” jellegre a kiadóba kérek. 866

Egy vidéki,

fiatal, intelligens leány, bármilyen jobb üzletben alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 886

Hadmentes

nő gépkereskedő segéd ispáni vagy kulcsári alkalmazást keres azonnali, vagy későbbi belépésre. Megkereséseket „Gazda” jellegre a kiadóba kérek. 868

Egy

jobb házból való nő, mint elárú-
sítónő, állást keres. Cím a kiadó-
ban. 871

Házvezetőnőnek

ajánlkozik középkorú, éves bizonyítványokkal rendelkező nő, ki jól és a baromfi tenyésztéshez is ért. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 888

KIADÓ LAKÁS.

Szent László-utca 6 számú házban I. emeletén 4 szobás lakás, hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt f. évi május 1-re kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Bursa Simon vaskereskedő-cég és Dr. Bedő Árpád ügyvédi irodája. 744

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnaltalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

2 szobából

álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, május 1-re kiadó. Flórián-utca 6/b sz. 8-ik ajtó. 867

Magánház,

mely áll 6 szoba, fürdőszoba, nagy pincével, külön házmesteri lakással, május 1-re kiadó. (Esetleg eladó.) Ugyanott 4 szoba, fürdőszoba is kiadó. Magyar-u. 18. sz. 874

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 3 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló I. emeleti lakás a szűkebb mellékhelyiségekkel. 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

2 szobás

csinos, különálló utcai lakás villany és vízvezetékekkel május 1-re kiadó. Tudakozódni Török Ignác u. 14. szám alatt. 752

Ferenc-tér 6. sz.

alatt 4 szobás lakás nagy előszobával és mellékhelyiségekkel május 1-re 1100 koronáért kiadó. További felvilágosítást ad a tulajdonosnő, özv. Brunhuber Kálmánné Méren. 478

1 kétszobás

udvari lakás előszobával, május 1-re kiadó. Thököly-tér 4. szám. 606

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Náder Gyula és Fia

késműves és villanszerelési üzlete Weitzer János u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközölköznek. 143

Ha lábát

megakarja óvni a nedvességtől tételesen, cipőjére gummi betét fél alpat, az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetében 775

Papírszalvata

1000 db. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkertészkedésben, Szabadság-tér. 781

Nemesfű

dugványok, málna, ribizke, pász méte tövek és bokrok, di szacserjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai serfák és mindenféle falkolai termékek jutányos árban beszerezhetők: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

„Qui Si Sana”

női fekete harisnyák párja 1 kor. 80 fillértől. Új női bársony pantos cipők párja 5 kor. 50 fillér Kivágott pempis forma párja 6 korona. Cipő Tözsde Apollo mosi mellett. 5161

Fürdőszoba

berendezés használt, jókarban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóba kérek.

Vessék

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt bútort vessék. Bieler Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

Burgonya.

kiűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága, Arad, postafiók 138. 649

ÜZLETEK.

Bécsy-féle vendéglő

más vállalat miatt jutányos áron kiadó, esetleg eladó. Facán-u. ca 7. sz. 892

A legdivatosabb

levélpapírok

a legcsóbb árban beszerezhetők

Jámbor Antal

papír- és írószerüzletében Arad, Andrassy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal) Telefon szám 1022. 1281

2018—1915. ahaz.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Atulirott városi adóhivatal ez-nel felszólítja mindazokat az adózókat, akik a városi adókönyvben előírt és az 1909 évi XI. t.-c. 26 §-a értelmében esedékes adó tartozásukat e hó 15-éig be nem fizették, hogy az járulékaival

együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig az atulirott városi adópénztárba annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellentük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indíttatni.

Arad, 1915. február 15.

A városi adóhivatal.

1087—915. ahaz.

Hirdetmény

a gazdasági munkás és esedékes segély pénztár járulékaival.

Felhívjuk az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgáltatásba fogadott új családokat a szolgáltatás lépés napjától 15 nap alatt a családok nyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentsek, mert bejelentés esetén csak oly családok után tarthat igényt a munkaadó a §-ban biztosított segélyre, akiket szabályszerűen bejelentve a vonatkozó lajstrom az előfordulnak. Mirel az érdekelt munkaadókat azaz eltesítjük, hogy minden egyes gazdasági család után évenként előre fizetendő 120 fillér hozzájárulási díját a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a család, kit bejelentett az összeírás lajstromban felvételre és utána a díj esedékes-segélykor, vagy a bejelentés előtt legalább 30 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1915. március hó 1.

A városi adóhivatal.

4770—1915.

Hirdetmény.

Az esetleg bekövetkező élelmiszer hiányra való tekintettel felhívjuk Arad város közönségét, hogy az összes velesre alkalmas kerteket és területeket korai főzelék feléssel vesse be.

A korai főzelékek közül főleg a következőket ajánljuk:

Kelkóp-szta, f. herképeszta, kalarabé, spinót, tök, petrezselyem, sárgarépa, paradicsom, uborka, vörshagyma s általában minden főzelék félé, mely a háztartásban feltétlenül szükséges.

A városi kertészet a szükséges palántákat a város közönségének díjtalanul rendelkezésre bocsátja.

Arad, 1915. március 3.

Városi Tanács.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik